

ZEMĚ se otepluje
Šumava vysušuje
Jaké jsou souvislosti?

**Doplňkové CD
přiloženo**

Pavel Valtr a kolektiv

ŠUMAVA

A JEJÍ PERSPEKTIVY

ANEB ŠUMAVA PRO JEJÍ MILOVNÍKY

II.

Čist krajinu a objevovat utajované pravdy

Encyklopedie současné Šumavy

Vydavatel: Pavel Valtr – UrbioProjekt Plzeň, ateliér urbanismu, ekologie a architektury
Spolupráce: Západočeská univerzita v Plzni – Středisko pro výzkum regionálního rozvoje
Horská služba ČR - region Šumava
Kartografie Praha a.s.
Klub českých turistů
Občanské sdružení Otevřená Šumava
Občanské sdružení Šumava 21
Občanské sdružení Zachraňme Šumavu
Pozemkový úřad v Plzni
Regionální rozvojová agentura Šumava o.p.s.
Svaz šumavských obcí
ŠumavaNET.cz
Typos s.r.o. Klatovy

Mapový podklad: © Český ústav zeměměřičský a katastrální Praha
Tisk: Typos Klatovy
Grafická úprava: Petr Kovářík
Fotografie: Jan Chloupek, Václav Mazín, Antonín Schubert, Vladimír Valenta, Pavel Valtr
Datum vydání: XI. 2013

Obsah	str.:
Úvod	7
Potřeba racionální koncepce ochrany přírody, problematika ideologie zřízení „pralesní divočiny“ ve střední Evropě a legislativní „kaše“	8
Poučení z doby vzniku národního parku Šumava	12
Poučení z pralesů, výroba marketingové virtuální divočiny	14
Evropské a světové příklady bezzásahovosti	18
Pohled na současnou situaci Šumavy	21
A. Biodiverzita a uskutečňovaná ochrana organismů Šumavy	25
A.1. Chráněné, ohrožené, vzácné a významné taxony organismů na Šumavě	25
A.1.1. Rostliny / flóra Šumavy	27
Rostliny cévnaté - Tracheophyta	27
Mechorosty – Bryophyta	CD
Houby – Fungi	CD
Lišejníky – Lichenes	CD
Řasy a sinice – Algae a Cyanophyta	CD
A.1.2. Zvířena / fauna Šumavy – obratlovci	60
Savci – Mammalia	61
Ptáci – Aves	71
Plazi – Reptilia	84
Obojživelníci – Amphibia	85
Ryby – Pisces (vč. kruhoústí – Cyclostomata)	87
A.1.3. Zvířena / fauna Šumavy – bezobratlí	CD
A.2. Nepůvodní, invazní a expanzivní druhy	CD
A.3. Památné a historické stromy Šumavy	CD
A.3.1. Historické smrky a jedle	CD
A.3.2. Památné stromy	CD
B. Biodiverzita a uskutečňovaná ochrana biotopů Šumavy, biogeografie bioregionu Šumava	CD
B.1. Chráněné habitaty / biotopy v EVL Šumava	CD
B.2. Potenciální přirozená vegetace Šumavy	CD
B.3. Centra biodiverzity	CD
B.4. Geodiverzita – jeden z hlavních předpokladů biodiverzity	CD
B.5. Vegetační stupně a biochory Šumavy	CD
B.6. Dopady ideologické „výroby“ bezzásahové virtuální divočiny v kulturní Šumavě	90
C. Osídlení a ochrana přírody Šumavy	92
C.1. Obce – vývoj, památky, příroda	96
Jihočeský kraj	97
Plzeňský kraj	115
C.2. Památková ochrana objektů, lidová architektura, skanzen	CD
D. Turistická a rekreační infrastruktura	133
D.1. Návštěvnická střediska, informace, muzea, hrady a zámky, parkoviště, ATC, tábořiště, přístřešky pro turisty v nouzi, nouzová nocoviště	137
D.2. Vrcholy, rozhledny a vyhlídky	144
D.3. Přírodní atraktivity: rašeliniště, vodopády, ledovcová jezera, vodní toky a plochy, vodní kanály, geologické pozoruhodnosti, pozorovací místa zvířete	155
D.4. Turistické trasy, naučné a zážitkové stezky, hraniční přechody	162
D.5. Cyklistické trasy a cyklostezky	169
D.6. Zimní lyžařské běžecké trasy	172
D.7. Hipostezky	174
D.8. Vodácké trasy	174

D.9. Sportovní rybářství	175
D.10. Poutní místa	176
D.11. Rekreace	178
E. Uskutečňovaná velkoplošná ochrana Šumavy	178
E.1. Vymezené kategorie ochrany Šumavy	179
E.2. Biosférická rezervace UNESCO a EVL versus NP a CHKO Šumava	180
E.3. Zonace a zákon o NP Šumava	186
E.4. Aktuální potřeby koncepce udržitelné ochrany	199
F. Porovnání vize bezzásahové divočiny a koncepce ekosystémově asistenčních intervencí přírodního vývoje	CD
G. Marné petice, interpelace, prohlášení	CD
- Výbor obcí na území NP a CHKO Šumava řeší neshody a požaduje zlepšení komunikace se Správou NP a CHKO v dubnu 2006	
- Prohlášení předsedy Vědecké sekce Rady NPŠ prof. Ing. Radomíra Mrkvy z května 2006	
- Stanoviska k využívání stezky přes Modrý sloup z r. července 2006	
- Výzvy Jihočeského a Plzeňského kraje Vládě ČR v r. 2007	
- Prohlášení Výboru obcí NP a CHKO Šumava k řešení situace v lesních ekosystémech Šumavy po orkánu Kyrill z února 2007	
- Výzva k odpovědnému řešení přemnožení kůrovce na Šumavě z r. 2008	
- Závěry konference Šumava na rozcestí v r. 2009	
- Petice za zdravou Šumavu z r. 2009	
- Petice Zachraňme Šumavu	
- Petice za zastavení ekologické katastrofy v NP Šumava z r. 2010	
- Otevřený dopis býv. premiéra Miloše Zemana k hospodaření NPŠ z r. 2010 a trestní oznámení z roku 2009	
- Stížnosti na nečinnost MŽP ČR 2010, 2011	
- Petice za zastavení narůstající ekologické katastrofy v NPŠ z r. 2010	
- Otevřený dopis lesníků, přírodovědců a univerzitních učitelů ministrovi ŽP	
- Otevřený dopis Svazu obcí NPŠ 20 českým a evropským institucím z r. 2011 k dlouholetému neřešení žaloby a požadavku zrušení NP Šumava	
- Prohlášení Euroregionu Šumava – JZ Čechy z r. 2011	
- Dopisy města Kašperské Hory premiérovi a ministrovi	
- Požadavky města Volary	
- Petice proti rozšiřování I. zóny	
- Interpelace v senátu	
- Veřejný ochránce práv a Šumava	
- Projev Emila Kintzla, předsedy o.s. Otevřená Šumava na II. ročníku přechodu přes Juránkovu chatu z 29.10.2011	
- Dopis ministrovi Tomáši Chalupovi od Ivo Viceny z 25.8.2012	
- Závěry bilaterální konference „Šumava zavřená“ z roku 2012	
- Modrý sloup jako překážka mezi národy	
- Předvolební informace	
- Nešťastná Šumava - kategorizace IUCN, ideologie divočiny, opravdová příroda a lidé	
- Dopis prezidentovi republiky Ing. Miloši Zemanovi, CSc. k zákonu o Šumavě	
- Dopis Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR z 25.4.2013	
- Iniciativa za záchranu Šumavy z r. 2013	
H. Škody způsobené bezzásahovostí, pasivní ochranou, nedostatečným managementem a absencí monitoringu	209
Dílčí specifikace škod	CD
H.1. Škody na lesích	
H.2. Škody na chráněných biotopech (EVL, PO, PR)	

H.3. Škody na biodiverzitě a chráněných organismech	
H.4. Škody na krajině a krajinném rázu	
H.5. Škody na vodním režimu	
H.6. Škody na půdním režimu	
H.7. Škody na mezoklimatu	
H.8. Škody ekonomického vývoje	
H.9. Škody sociálně společenské	
H.10. Škody specifikované v r. 2008 (K. Simon)	
H.11. Škody bezzásahovostí v TANAPu a NPŠ byly podporovány hnutím Duha a médií	
I. Závěry	215
J. Epilog	226
K. Pojmosloví	CD
L. Výběr literatury – dodatky k I. dílu	CD
Autoři	227
Fotodokumentace	231
Mapy Šumavy	CD
- stávající ochrana Šumavy	
- předválečné značené turistické cesty KČT (česká i bavorská Šumava)	
- území vojenského újezdu – býv. VVP Dobrá Voda 11952-89, VVP Boletice	
- vymezení zemědělského využití chráněné Šumavy (z r. 1978)	
- historická mapa Šumavy	
- zaniklá sídla na Šumavě (po r. 1945)	
- turistické cíle Šumavy	

Kapitoly označené CD jsou na přiloženém CD

Na zpracování druhého dílu se podíleli býv. radní Plzeňského kraje a býv. senátor Ing. Petr Smutný, býv. ředitel Správy NP a CHKO Šumava a předseda KČT PhDr. Jan Stráský, předseda Svazu šumavských obcí a předseda mikroregionu Šumava západ Ing. Antonín Schubert, Prof. RNDr. Stanislav Vacek, Dr.Sc., Prof. RNDr. Ing. Jan Jeník, CSc., Dr.h.c., Prof. Ing. Radomír Mrkva, CSc., Prof. Ing. Ilja Vyskot, CSc., Ing. Vladimír Krečmer, CSc., soudní znalec v oboru mimoprodukční funkce lesa, Ing. Karel Simon, soudní znalec v oboru lesní hospodářství (funkce lesů v krajinném – přírodním a životním prostředí), Ing. Ivo Vicena, CSc., soudní znalec v oboru lesnické ekonomiky a ochrany lesa, Ing. Václav Mazín, Ph.D., soudní znalec v oboru ochrana zemědělských půd a oboru krajinná ekologie, Ing.aut.Arch. Samuel Burián, soudní znalec v oborech ochrana přírody a ekonomika, lesnický a zemědělský expert Ing. Vladimír Valenta, CSc., předseda Občanského sdružení Otevřená Šumava Emil Kintzl, předseda Občanského sdružení Šumava 21 pro záchranu lesů Šumavy Ing. Jiří Štich, předseda Občanského sdružení Zachraňme Šumavu, býv. hejtman Jihočeského kraje a býv. prorektor JČU RNDr. Jan Zahradník, starosta Železná Ruda Ing. Michal Šneberger, poradcev lesnictví Petr Martan, historik a regionální etnograf Muzea Šumavy PhDr. Vladimír Horpeniak, publicista PhDr. Radovan Holub, regionální geograf Doc. RNDr. Jiří Ježek, Ph.D., geolog RNDr. Viktor Valtr, CSc., ekologický zahradník Miloš Šeda, architekt Ing. arch. Pavel Mařík, místopředseda Svazu šumavských obcí Jiří Hůlka, vydavatel turistických informací ze Šumavy Ing. Ladislav Řežáb, básník a spisovatel Šumavy Ondřej Fibich, Město Kašperské Hory a Město Volary, kteří si zasluhují poděkování.

Úvod

Motto:

Národní park Šumava jsem spoluzakládal a dnes z toho mám výčitky svědomí. Bez něj mohla být Šumava plná života, „naturové lokality“ nepoškozené. Je hrozné sledovat diskuzi o kategorizaci – jako kdyby plnění byrokratických kritérií (a kategorizace IUCN nic jiného není), mělo přednost před ochranou přírody. Zklamal mě postoj některých lidí v IUCN, druhá mise byla zmanipulovaná a manipulace zřejmě pokračují. Kategorizace IUCN nemá pro praktickou činnost v národních parcích ani jiných chráněných území žádný význam. Dělat z kategorizace známkovací systém je hloupost a je to proti smyslu tohoto systému. Navíc je zařazení do jednotlivých kategorií velmi sporné. Národním parkem je území proto, že ho jako národní park vyhlásil stát a do toho nemá IUCN co mluvit.

*Ing. František Urban, spoluzakladatel NP Šumava, býv. pracovník MŽP, AOPK
a býv. viceprezident IUCN pro Evropu, střední a severní Asii*

Encyklopedická publikace **Šumava a její perspektivy** aneb Šumava pro její milovníky v **I. díle popisuje základní charakteristiky**, ve **II. díle se věnuje „čtení v krajině a utajovaným pravdám“**. Je uveden **podrobný přehled významných a ohrožených druhů a biotopů**, jejich ohrožení a potřebný management, **turistická infrastruktura** – současné cíle a trasy, **sídla na území Šumavy** - jejich památky, vývoj či zánik vč. návrhů na obnovu i pohledy na uskutečňovanou ochranu přírody a přípravu zákona o Šumavě a dokumentující **fotografie**. Na **příloženém CD je mapová část, která sleduje např. ochranu přírody, předválečné turistické cesty či zaniklá sídla a dále jsou tam uvedeny méně podstatné kapitoly. Druhý díl publikace Šumava a její perspektivy je odborněji zaměřen a proto je určen zejména pro přátele a milovníky Šumavy a její místní obyvatele. Publikace vychází z komplexního pohledu, odůvodňuje potřebu racionálního ekosystémového asistenčního managementu (tedy je odbornou oponenturou vůči módně podbíživé marketingové ideologii bezzásahové výroby virtuální divočiny v kulturní krajině, pod heslem „příroda i zde si sama pomůže“). Doposud nebyla ani připouštěna oboustranná seriózní debata a její vyhodnocení, ale přesto je bezprecedentně vynucován jediný, avšak rozsáhle škodlivý model bezzásahovosti v podílu nad 75 % území, přičemž byrokratickou přezíravost dokládá kapitola petic a nereflektovaných občanských požadavků na MŽP a ústřední orgány během posledního desetiletí. Při projednávání zákona o Šumavě v roce 2013 byla zmobilizována nátlaková profitující píárská skupinka aktérů, kteří naoktrojovali zřízení virtuální divočiny a to v rozporu s evropskými a světovými poznatky a proti vůli většiny obyvatel (na počátku stáli první dva ředitelé Bavorského národního parku - první požadavkem nezasahování proti kůrovci, druhý požadavkem ponecháním celého území Šumavy ke zdivočení). Falešným opodstatněním je náš profit z návštěvnosti zážitkového území (zatím pouze pro Bavorsko z vybudovaných rekreačních areálů na okraji NP Bavorský les) a lživým, že zvýšení biodiverzity (krátký pohled naznačuje, kdo profituje na současném střetu: kariérní ideologové módní bezzásahovosti, nebo stoupenci racionálního ekosystémového přístupu). Jiný pohled nám sděluje, že ideologové divočiny obstrukcemi a nekorektně projednanými úředními akty znásilňují rozumnou většinu, přičemž je zásadně narušována trvalá udržitelnost environmentální, ekonomická i sociální nejen regionu Šumavy, ale i ČR, proto v závěrečných kapitolách uvedena specifikace škod. Publikace je také apelem na racionální vnímání skutečností dynamického vývoje biotopů a současně varováním před „módním“ bezzásahovým přístupem v kulturních ekosystémech. V biologických disciplínách nevystačíme s pocity, ani s matematickou logikou, ale **nezbytné jsou dlouhodobé evropské a světové zkušenosti poznání biologických cyklů a vývoje ekosystémů**, které někteří teoretičtí biologové nedoceňují a **nutný je celostní pohled a globální uvažování, neboť Země je jeden organismus**. Čas vše ukáže ...**

Pavel Valtr

Poznámka: Označení Böhmerwald v německém pojetí zahrnuje Šumavu i Český les

Potřeba racionální koncepce ochrany přírody, problematika ideologie zřízení „pralesní divočiny“ ve střední Evropě a legislativní „kaše“

Motto:

Pro skutečně účinnou moderní územní ochranu nestačí jen překotně vyhlašovat stále nová a nová chráněná území, důležitá je jejich účinnost pro zachování biologické rozmanitosti na všech jejich základních úrovních, přičemž většího uznání se má dostávat místním obyvatelům. Velká chráněná území se obvykle nacházejí v oblastech s nižší produktivitou, přičemž jsou méně hodnotná z pohledu možného hospodářského využití, takže se nedostávají do střetu s jinými zájmy. Hostí jen poměrně málo jak běžných, tak vzácných druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, takže jen omezeně přispívají k ochraně globální druhové bohatosti.

RNDr. Jan Plesník, CSc., Mezinárodní ochrana přírody a krajiny, In: Ochrana přírody a krajiny ČR 2012

Interakce mnoha druhů živočichů, rostlin a hub obývajících jednu lokalitu a tvořících živé společenství čili biocenózuje nesmírně rozmanité a složité. Adaptace různých druhů organismů, které bylo dosaženo během doby, jejíž trvání odpovídá geologickým epochám a ne měřítkům lidských dějin, vedla ke stavu rovnováhy, která je právě tak obdivuhodná jako snadno narušitelná.

Konrád Lorenz: 8 smrtelných hříchů

Zásady ekosystémového přístupu podle Úmluvy o biologické rozmanitosti (Secretariat of the Convention biological Diversity 2004, Shepherd 2009) vyjadřují nejnovější světové poznatky (*RNDr. Jan Plesník, CSc., Přínos ekosystémové ekologie pro biologii ochrany přírody a krajiny, In: Ochrana přírody a krajiny ČR 2012*):

- Cíle péče o suchozemské, vodní a živé zdroje v konkrétním ekosystému jsou předmětem společenské volby
- Péče o ekosystémy by měla být co nejvíce decentralizována a svěřena institucím na co nejnižší úrovni
- Při péči o konkrétní ekosystémy bychom měli brát v úvahu její možné dopady na sousední a další ekosystémy
- Je potřebné porozumět ekonomickému kontextu péče o ekosystémy a omezovat deformace trhu, které mohou mít negativní dopad na přírodu a krajinu, zavést motivační opatření na ochranu biologické rozmanitosti a udržitelné využívání jejích složek a internalizovat v přijatelné míře náklady a výnosy
- Přednostním úkolem zůstává zachování ekosystémů a jejich fungování tak, aby lidem nadále poskytovaly služby
- Při péči o ekosystémy nesmějí být překročeny meze jejich fungování
- Protože ekosystémové změny probíhají v různém čase a prostoru, měl by být ekosystémový přístup uplatňován v přiměřeném časovém horizontu a prostorovém měřítku
- S ohledem na skutečnost, že ekosystémy reagují na disturbance s určitým zpožděním, měly by být cíle péče o ekosystémy plánovány na delší časové období
- Je nutné mít na paměti, že změny ekosystémů mohou být nevratné
- Ekosystémový přístup by měl hledat přiměřenou rovnováhu a kompromis mezi ochranou biologické rozmanitosti a udržitelným využíváním jejích složek
- Měly by být brány v úvahu všechny odpovídající informace, a to jak vědecké poznatky, tak tradiční znalosti místních obyvatel o přírodě
- Ekosystémový přístup by měl podnítit všech částí společnosti, zájmových skupin i vědních oborů, které mají vztah k biologické rozmanitosti.

Kouzlo ekosystémového přístupu spočívá mj. v tom, že je adaptivní. Ekosystémy nespějí do konečného ustáleného stavu, ale řídí je nerovnovážné procesy. Protože se ekosystémy vyznačují značnou komplexitou a dynamikou a naše znalosti z jejich fungování zůstávají a ještě dlouho zůstanou neúplné, vyžaduje péče o ekosystémy adaptivní přístup. Adaptivní přístup můžeme charakterizovat jako proces opakovaného a neustálého hodnocení zjištěných zkušeností, které bere v úvahu měnící se ekologické, společenské a politické souvislosti. Rozhodování na rozdíl od tradiční, formulářové péče představuje neustálý proces, který do sebe začleňuje výsledky předchozích akcí a dovoluje včas a pružně reagovat na změny ekosystému. Péče o ekosystémy neznamená jejich řízení k přesně stanovenému cíli – cílem zůstává právě jejich integrita. Je proto jasné, že takto vymezený cíl se mění v závislosti na stavu poznání, přírodních limitech a etických volbách.

Šumava nezkvétá, Šumava usychá - proti vůli lidu, kterou válčují dobře placení ideologové divočiny. Příroda současné Šumavy volá o pomoc, avšak nepomůžeme jí tím, že ji ponecháme samu sobě. Řada dnešních úředně vedoucích ochránců přírody obvykle nereflektuje celostní pohled, upřednostňuje rigidní ochranu, avšak obtížně dokáže spolupracovat s přírodou - mnohdy z neznalosti přírodních zákonitostí a principů, širších a zpětných vazeb a možností jejich „asistenční“ aplikace při ekosystémovém vývoji biotopů. Úředně byrokratické pojetí plošné ochrany přírody, včetně Evropsky významných lokalit a Ptačích oblastí, vymezených tzv. významných krajinných prvků a prvků tzv. územního systému ekologické stability, bez širších a zpětných vazeb, obvykle požadavkem bezzásahovosti ohrožuje samu podstatu chráněných hodnot. V ochraně přírody a krajiny ČR **chybí koncepční celostní ekosystémové pojetí**, což se projevuje ve vývoji chráněných území, ohrožených biotopů a taxonů. Žel tuto problematiku neřeší Koncepce ochrany přírody MŽP, ani Politika územního rozvoje ČR či Zásady územního rozvoje krajů a územní plány sídel. **Základní model chráněných území ovládl avanturismus bezzásahové ideologie, nevnímající že ČR, Evropa i lidstvo čelí stavu planetární nouze.**

Rozsáhlou bezzásahovost na Šumavě prosadil 1. ředitel Národního parku Bavorský les, vyhlášením bezzásahového území v r. 1983 o rozloze 5500 ha, v NP Šumava bylo oficiálně v r. 1995 vyhlášeno první bezzásahové území na rozloze cca 1325 ha v okolí Modravy, avšak již v prvních letech NPŠ bylo přistoupeno k ponechávání kůrovcových ohnisek samovolnému vývoji. V roce 1997 bylo již jasné, že I. zóny nelze ponechat bezzásahové a bez asanačních zásahů kůrovcových stromů je jejich stav neudržitelný. **V následujících 30 letech se pak postupně rozvíjela rozsáhlá epidemická kůrovcová kalamita porostů dospělých smrků (nad 50 let), zejména na naší straně (která má jen nepatrné zastoupení někdejších buků, klenů a dalších kosterních dřevin).** Původcem myšlenky zřízení nejrozsáhlejší „pralesové“ divočiny v centru kulturní Evropy mezi Atlantikem a Uralem je zřejmě druhý ředitel Národního parku Bavorský les Karl Fridrich Sinner (nar. 1946). Podle jeho ideí by uměle / přírodně vzniklá bezzásahová „pralesní“ divočina z víceméně hospodářských lesů, po doplnění velkými predátory, byla zážitkovým regionem, což by prý přilákalo množství turistů (z vybudovaných areálů u okraje parků), na čemž by ekonomicky profitovalo Bavorsko – tedy jedná se o marketingový produkt a pouze okrajově se sleduje i ochránářský pohled - údajně by to přispělo k rozvoji biodiverzity a zachování chráněných druhů, což je však zcela nepravdivé tvrzení. Pro marketingový produkt „Divoké srdce Evropy“ (propagátorka Z. Křenová) je požadováno minimálně 75 % území parku ponechat přírodním procesům, přičemž na území Česka je však největší část bilaterálního parku (nabízí se zde historická paralela s expanzivní válečnou „ideologií“, kterou však většina dnešních aktérů nepamatuje). Přední aktivista bohatě dotovaného hnutí Duha a vlajkonoš bezzásahovosti MVDr. J. Bláha, zřejmě v propojení s „úředními“ ideology, prohlašuje: v NPŠ bude 75 % bezzásahovosti dosaženo v roce 2027 (In: Ochrana přírody a krajiny v ČR, 2012). Uvedený ideologický záměr, racionálně ani vědecky nezduodněný, prosazuje i vysoký úředník Ladislav Miko - ředitel odboru přírodních zdrojů Generálního ředitelství pro životní prostředí EU. Úpornými bonusovými propagátory, stoupenci a přísluhovači této myšlenky jsou zejména někteří pedagogové státní Jihočeské univerzity, hnutí DUHA, ale i nevědomá media. Hnutí DUHA ve svém propagačním letáku „Národní park domov fascinující divočiny“ z roku 2011 uvádí: „NP Šumava může patřit k několika málo místům, kde turisté poznají *nefalšovanou středoevropskou divočinu. Za uplynulé roky se značně přiblížil k mezinárodně uznávaným národním parkům, ale plocha, kde se nekácí stále není dostatečně velká, zabírá pouze asi třetinu území. V sousedním Bavorském lese dokonce zjistili, že po kůrovcové „kalamitě“ vzrostlo množství živin v potocích a světla dopadajícího na ně. Díky tomu se začalo rodit více pstruhů ...*“ Prosazeným disturbančním rozpadem lesa přírodními procesy nedochází k proklamovanému ozdravení krajiny, ale destabilizaci ekosystémů a zásadnímu narušení udržitelného vývoje. Dlouhodobý ideologický střet na vývoj Šumavy v současnosti graduje: ideologové bezzásahovosti „ve jménu přírody“ vyžadují pouze přírodní procesy a tiché vyloučení člověka z přírody. **Pro záchranu Šumavy je však potřebná symbióza přírody a lidí,** resp. vycházení z východní zenové filosofie (využívané v Japonsku) „splnutí s přírodou“, tedy využívání ekologických principů a zákonitostí při zapojení přírody ve společné koexistenci, **tak jak je to smyslem vyhlášené biosférické rezervace UNESCO.** Protože k prosazení bezzásahovosti je koncepce ochrany přírody EU, pod pláštěm světovosti, jakoby nadřazována domácí ochraně přírody, nadřazujeme tuto problematiku hned do úvodu. Mezinárodní svaz ochrany přírody / International Union for Conservation of Nature (IUCN), sledující uchování přírodních zdrojů, vymezil rámcovou kategorizaci, která je ideologicky vnucovaná i u nás: Ib. – Divočina (Wilderness) je rozsáhlá oblast přírodní, či jen lehce pozměněná země, která si **uchovala svůj přírodní charakter,** bez trvalého nebo významného osídlení, která je spravována tak, aby se uchovala

v přírodním stavu (primárně přístupná pro vědecký výzkum) – u nás zneužita **ideology bezzásahovosti** pro požadované vymezení Šumavy, což znamená vyhnání lidí a návštěvníků a specifickou „privatizaci“ pro úzkou exkluzivní skupinku teoretických ideologů divočiny (v této kategorii je např. Divočina Aleutských ostrovů u Aljašky - USA, Ewergladský NP - USA, NP Budawang - Austrálie).

II. – Přírodní oblast určená k ochraně ekologické integrity ekosystémů pro současnou i budoucí generaci, poskytující duchovní, vědecké, vzdělávací, rekreační a návštěvnícké možnosti slučitelné s ochranou životního prostředí a kultury, kde se požaduje aby alespoň 3/4 území bylo neovlivněné lidskými zásahy (zde je např. Yellowstone NP – USA, NP Iguazú – Argentina / Brazílie či Rezervace Masai Mara - Keňa), avšak **sem byla Šumava pokradmu řazena proto, aby „nenápadně“ přešla do kategorie Ib.**

V. – Oblast země, kde letitou interakcí člověka a přírody vznikla krajina s významnými estetickými, ekologickými nebo kulturními hodnotami, často s vysokou biologickou rozmanitostí. Pro ochranu, správu a vývoj takové oblasti je důležité **zachování zmíněné integrity člověka s přírodou v její tradiční podobě** – sem je zařazen NP Krkonoše a **sem přísluší i NP Šumava, pokud vůbec by měl mít zařazení dle kategorií IUCN** (sem je zařazen např. NP Fudži-Hakone-IZU - Japonsko, Velký barierový útes / Great Barrier Reef Marine Park - Austrálie či De Maspalomas v oblasti Kanárských ostrovů – Španělsko).

Naoktrojování výroby „virtuální divočiny“ v kulturní Šumavě, bez racionálního odůvodnění, je dílem dogmatické ideologické skupinky, která z vedoucích postů nesleduje celospolečenský zájem, ale převážně osobní profit, což ale přináší rozsáhlé škody a zásadně narušuje nejen environmentální, ale i ekonomickou a sociální udržitelnost jak Šumavy a rozsáhlého Pošumaví, ale i celé České republiky. Tuto skutečnost dokladuje i tato publikace. Zásada světové ochrany přírody a IUCN zní: **Předměty ochrany jsou nejlépe chráněny, jestliže jejich ochranu budou místní obyvatelé považovat za svůj zájem.**

Nesmyslnost bezzásahovosti ve zkulturněných územích je světově doložena např. na Kubě, Myanmaru či Srí Lance, kde po více než půlstoletém působení přírodních procesů v opuštěných plantážích, převládají invazní a expanzivní taxony i patogeny (např. Acacia, Albizzia, Calotropis gigantea - „mudar“ aj., které pro přiblížení můžeme přirovnat ke známějším hustým trnitým slaběkmenným akátinám), ale i ve Středozeří. Zásadní, dokonce skandální otázkou je, proč mezinárodně prioritní kategorie Biosférická rezervace UNESCO Šumava, je pouze „nálepkou“, bez legislativního vymezení MŽP ČR – údajně je to věcí Ministerstva zahraničních věcí!, neboť ta by měla sledovat vyváženou vazbu přírodní a kulturní krajiny, zachovávanou tradičním extenzivním využíváním území. Tedy mediálně hlášené obavy by neměly být z vyškrtnutí z určité kategorie IUCN, či ztráty problémového ocenění, ale ze seznamu přírodních památek UNESCO. Morální marasmus se v Česku „propsal“ nejen do domácí politiky, ale i do etiky ochrany přírody, takže pod hlavičkou ušlechtilých hesel a proklamované obrany „čisté“ přírody došlo k pokusu kupčení a zcela specifického privatizování a zneprístupňování přírodních hodnot pro běžné občany a následně k závažnému ohrožení hodnot předmětu ochrany ve jménu „výroby“ divočiny při využívání známých metod – mlžení, korumpování či zastrasování. „Jednoduchá řešení“ obvykle stojí v popředí populistických ideologií, např. v kulturní Šumavě vynucované bezzásahovosti na základě ideologické téze: *Předat žezlo přírodě můžeme v podstatě kdekoliv, i tam, kde dříve býval hospodářský les, a zániku lesa se nemusíme obávat (Šantrůčková H.).* Zásadní otázkou je tedy eufemismus, extravagantní avanturistický hazard a nezodpovědnost hlasatelů čistých přírodních procesů k výrobě virtuální divočiny a to vzhledem ke zkulturněným biotopům, klimatickým změnám a změnám stanovištních podmínek, ve vazbě na ekologickou valenci dominantního smrku (potřebuje vláhu v půdě i ovzduší) a vodohospodářské funkce zajišťované zejména vysychajícími rašeliništi. **Jedná se o ohrožení predikovanou vzrůstající extrémitou počasí, výhledovému zvýšení (průměrné roční) teploty na Šumavě o 1,3° C a vysoušení území k roku 2030, přičemž se předpokládá, že klasické zimní období téměř vymizí. Příklady z celého světa nám dokládají, že čím více je území narušeno, resp. zkulturněno původní společenstvem, tím více je potřebná poučená vědecká asistenční ekosystémová pomoc člověka, jinak rozsáhlá území Země živelně / přírodně spějí k deforestaci a dezertifikaci, tedy k polopouštnímu a pouštnímu „ekosystému“** (viz nejstarší kontinent – Austrálie aj.).

Poučný je i závěr výsledku průzkumu bezobratlých živočichů ve vrcholové části Boubína v roce 2004: „Vzhledem ke stávající situaci ve vrcholové části hrozí nevhodná změna struktury ve prospěch druhů expanzivních resp. eurytopních a tím i narušení přirozených vazeb (viz zkušenosti a publikovaná data z jiných částí Šumavy – Barták M., Farkač J., Jindra Z. & Vrabec V. 1995, Farkač J. 2000 a odjinud).“

Jan Farkač & Oto Nakládal

Hlavním nástrojem péče o lesy v chráněných územích je přírodě blízké pěstování lesů (Prof. S. Vacek, Dr.Sc. a kol., 2012) při sledování principů udržení heterogenity, udržení komplexity porostní struktury, udržení spojitosti, udržení vodních ekosystémů. Pro ponechání samovolného vývoje je nezbytné poznání zákonitostí původních či přirozených lesů, zejména jejich znaků a vlastností, relativní stálost přirozeného druhového složení společenstev, relativní různověkost, relativní maloplošnost jednotlivých vývojových fází a stadií a to za předpokladu, že se výrazně nezmění stanovištní a porostní podmínky.

První ředitel NP Bayerische Wald vnukl některým českým ochráncům přírody pro naši stranu Šumavy scestnou zásadu nezasahovat proti kůrovci (tam se ale jedná se o jižní expozici se značným podílem stabilizačních buků aj. listnáčů). (Prof. P. Kovář, In: *Ochrana přírody a krajiny v ČR*, 2012)

Druhý ředitel NP Bayerische Wald rozvinul myšlenku výroby nejrozsáhlejší jedinečné „pralesové divočiny“ ve střední Evropě (mezi Atlantikem a Uralem). Máme-li něco ochraňovat, je třeba začínat u sumáře cenných prvků i biotopů v území a tento stav v průběhu ochrany pravidelně vyhodnocovat. Druhová ochrana je údajně jedním ze stěžejních úkolů státní ochrany přírody, což uvádí Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK) ve svém prohlášení *Zpráva o stavu přírody a krajiny ČR 2009*: „Erudovaná ochrana Šumavy nespočívá pouze v ochraně tetřeva, rysa, rašelinišť, kulturních, případně polokulturních smrčín a zamezení přístupu člověka, ale zejména v pomoci zachování biotopové i druhové diverzity. Racionální ochrana musí mít celostní pohled, který se v současné situaci úzce specializovaných pracovníků vytváří“ (nutno však podotknout, že zatím se nevytváří!).

Pokud se přírodovědci, zabývající se výzkumem jednotlivých problematik Šumavy (brouk, smrčiny), dostanou do diskuse s jinými stranami konfliktu, působí dojmem, jakoby se obávali o svůj objekt bádání, a tím i o profesní existenci, či společenskou prestiž. Jedinou překážkou pro bádání jsou z jejich strany obyvatelé krajiny. A tak existuje řada výzkumných projektů, studií a zpráv, zabývající se ochranou motýlů s jejich pasekami, což zase nevyhovuje ornitologům, kteří vyžadují staré až mrtvé porosty. Tyto výsledky výzkumu však nevyhovují ochráncům mravenců, kteří v rámci akce FORMICA zakrývají sítěmi mraveniště proti datlovitým ptákům, pro které jsou mravenci záchranou v zimních měsících. Rozpor vedle rozporu.

J. Mantberger, 2012

Protože chybí dlouhodobá racionální koncepce a strategie ochrany NP Šumava, je pro vyhlášovatele a řešitele výzkumných projektů snazší zabývat se jednotlivostmi a úzkými okruhy problematik. Chybí komplexní situační studie, srovnávací případová studie, a to nejen přírodovědecké povahy, ale analyzující i sociologické a geopolitické vazby rozsáhlého regionu Šumavy zásadně ovlivněného současnou velkoplošnou ochranou. Na výzkum jednotlivých parciálních problematik ochrany Šumavy (např. prioritně spekulativně zaměřené na lignikolní hmyz a lignikolní houby) jsou věnovány (především Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích) mnohamilionové finanční prostředky. *J. Marková, 2012*

Současný racionální management chráněných území musí sledovat využívání zákonitostí a principů přírodně blízkého vývoje jak lesních tak bezlesích ploch, při zajišťování biodiverzity, při vyloučení módního pojmu bezzásahovost, která je pouze ideální a obvykle časově omezenou fází, avšak zneužívanou některými přírodovědci k naoktrojování marketingového produktu - výroby virtuální divočiny přírodními procesy a předními ekologickými aktivisty ke svému zviditelnění, jako obhájců zákonnosti k podávání soudních žalob a stížností Evropské komisi.

Potřebná je racionální implementace výsledků celostních výzkumných záměrů a projektů do výkonu státní správy a politiky na komunální a státní úrovni, neboť o způsobu a míře ochrany nerozhoduje akademická obec, ale politici. Z reakcí tzv. „stínové vědecké rady“ Národního parku Šumava (NPS) je zřejmé, že úzkoprofiloví renomovaní vědci by chtěli rozhodovat o stupni ochrany sami a svou věrohodnost opodstatňují vysokou akreditací, doloženou citačním indexem v mezinárodně uznávaných vědeckých časopisech. Avšak právě oni nepodávají žádné celkové racionální zdůvodnění maximalistického požadavku zajištění pouze přírodních procesů, resp. ideologického požadavku bezzásahovosti a to navíc bez jakéhokoliv předchozího ověření v menším měřítku. Jestliže vědci se chovají nevědecky, pak jejich ideologie se stává jakousi pavědou. Současná situace na univerzitách podléhá honbě za body, akreditací oborů, počtem studentů se státním příspěvkem a hlavně vedlejším příjmem různých výzkumných projektů vyhlášených národními agenturami nebo i EU. Aplikaci výsledků výzkumu do života společnosti, výkonu státní správy a legislativy

všech těchto projektů není věnovaná vyhlášovateli grantů řádná pozornost. Návrhy výzkumných záměrů a témat podléhají různým tendencím bez ohledu na souvislosti a bez dostatečného vyhodnocení předpokladů uplatnění dosažených výsledků do praxe (jedním z příkladů může být úspěšně se skrývající a v nepřítomnosti odsouzený na 6 let do vězení doc. Ing. Petr Wolf, CSc., který získal 11. mil. Kč na výzkum ochrany krajiny). Rozdílné chování teoretických a aplikovaných biologů je možno uvést z např. z praxe jejich činnosti v jemenské biosférické rezervaci UNESCO ostrova Sokotra. Zatímco teoretičtí přírodovědci dokázali pod praporem posvátné mantry „*příroda si sama pomůže*“ pouze mapovat a vymezovat zneprístupnění, aplikovaní biologové v pouštních podmínkách aktivně obnovují přírodu, takže jsou i nadále žádáni, neboť dokázali úspěšně realizovat první hektary uměle vysazených výsadeb místních, kriticky ohrožených endemitů v oblasti suchých tropů (např. myrhovník – *Commiphora myrrha*, dračinec – *Dracaena cinnabari*), ke kterým byla přivedena voda ze vzdálených horských pramenů (pracovníky Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně a České zemědělské univerzity v Praze). Do těchto prací se podařilo zapojit místní komunity, přičemž realizovaný systém obnovy lesních ploch dosáhl mezinárodního ohlasu, takže se stal cílem mnoha odborných i politických exkurzí. Proto se nelze divit snahám některých teoretických biologů dehonestovat racionální snahy aplikovaných biologů, tj. lesníků, zemědělců a vodohospodářů a úpornému totalitnímu prosazování bezzásahovosti chráněné Šumavy za účinné pomoci neobjektivních medií.

Nadřazené přehlížení zájmu obyvatel a návštěvníků dokládá kapitola petic, prohlášení a interpelací. Některé nové legislativní směrnice EU i ČR jsou klasičkou ukázkou nevstřícného a nekomplexního přístupu k přírodě. Klasičkou ukázkou jsou tzv. Evropsky významné lokality (EVL), jejichž problematika je dále specifikována. Evropská komise připravuje nařízení, kterým by zakázala na zahrádkách vysévat jiná semínka a vysazovat jinou sadbu, než registrovanou státem. Jiným příkladem je institucionalizace využívání léčivých rostlin, proti čemuž vznikla Iniciativa proti institucionalizaci přístupu k rostlinným léčivým zdrojům popudu Prof. Ing. Pavla Valíčka, DrSc. (www.nedejmesiprirodu). Dalším příkladem je pokutování subjektů s lokalitami plevelných druhů, zatím co podle jiné směrnice, právě uvedenou lokalitu je třeba ochraňovat jako významný biotop chráněných druhů, např. některých druhů hmyzu.

Poučení z doby vzniku národního parku Šumava

Motto:

Nutno je zajistit strategii smíšených různověkových lesních porostů, jinak se budeme pohybovat v bludném kruhu.

Prof. Ing. J. Fanta, PhD.

Prales, jako většina lesů v této krajině sestává ze 4/5 jehličnatého a 1/5 listnatého stromoví, z prvních převládá smrk a jedle, z druhých buk. Smrk a jedle dosahují stáří i nad 400 let, bývají až přes 52 m vysoké při průměru 100 – 150 cm, buk pouze až 250 let, bývá až 25 m vysoký při průměru až 56 cm. Porůznu vyskytují se i obří až 500 letí, i přes 60 m vysokí, mající až 3 m v průměru.

F. A. Borovský: Řivnáčův průvodce po Šumavě, Praha 1883 / 2005

Účelem každé vědy je tvořit předpovědi.

Auguste Comte

Geobotanické posouzení centrální části NP Šumava pro účely zonace a management - zpráva zpracovaná na počátku existence NP Šumava v roce 1991 vynikajícím erudovaným a předčasně odešlým geobotanikem Stanislavem Kučerou uvádí:

„Na základě vzniklé potřeby jsem byl vyzván MŽP ČR k vyhodnocení potenciálně nejcennější části NPŠ. Rychlý vývoj událostí kolem vzniku NPŠ poněkud předběhl původní předpoklady, proto má materiál spíše povahu komentáře, nežli charakter ucelené studie. Proto upouštím i od souborného výčtu použité literatury, z novějších autorů podstatně přispěli k poznatkům v určitých úsecích: Albrecht, Holub, Král, Nesvadbová, Sofron, Skalický, Moravec, Šandová, Balátová-Tuláčková, Štěpán, Vaněček, Vondráček, Vorel a Kopecký na území VVP Dobrá Voda (tedy nikdo ze současných protagonistů bezzásahovosti). **Maximalistické řešení zóny neodpovídá přírodní realitě. Šumava ve svém celku není divočinou, šumavskou krajinu, až na výjimky, spoluvytvářel člověk, který bezděčnou podporou přirozeného bezlesí a záměrným rozšiřováním bezlesých ploch se stal spolutvůrcem hodnot zdejší přírody.** Možné jsou dvě polohy:

- „Ekologizující“ pohled neodborného sympatizanta, ale i vzdělaného ryzího teoretika vidí tuto oblast nadhledem z letadla: jako homogenní zelený ostrov, který je možno udržet v celistvosti minimalizováním

lidských zásahů a činností vůbec

- Ekolog s praktickou zkušeností lesního či zemědělského hospodáře vidí věci horizontálním pohledem: různorodost přirozených stanovišť, porostní stadia ovlivněná způsoby hospodaření minulého i současného, atd., atd.

Jistě je možno ze dne na den ukončit hospodaření a nechat vše přírodě - nehledíme-li na čas, „ostrov“ zůstane zelený, jen vnitřní struktury budou podléhat změnám. Měřítkem času pro regeneraci lesa bude pak několik staletí, tato cesta ke stabilizaci může trvat i více než jedno tisíciletí.

Středoevropské lesnictví má mnoho zkušeností, proč je právě zde nevyužit k rychlejšímu převedení exploatované, místy až zdevastované krajiny do přijatelnějšího stavu, který by byl přechodným stupněm k budoucí harmonii? - svah po svahu, porost po porostu, tak jak si to jejich současný stav a stanoviště žádá. Také kulturní bezlesí není žádoucí převést šmahem na les a krajinu tak zhomogenizovat a zlikvidovat tím i některé unikátní typy nelesní vegetace, o druhovém bohatství nemluvě. Současné spory o budoucnost centrální Šumavy jsou především sporem obou těchto koncepcí. Praktické nebezpečí prvé koncepce spočívá v tom, že v podstatě jde o přímočarou aplikaci „čisté“ ekologické teorie. I pro bohatou společnost, s liberálním, demokratickým zřízením je však v dané geografické oblasti sotva přijatelná. Druhá koncepce předpokládá morální i ekonomickou motivaci obyvatel, při její aplikaci ale hrozí stálá možnost bezděčného či záměrného nedodržování přijatých limitů pro lidské aktivity. Jsem však zastáncem tohoto druhého směru, pro zásahy cílené k postupné stabilizaci a regeneraci porostů. Bez těchto zásahů mohou zůstat jen přirozené lesní porosty s charakterem edafických a klimatických klimaxů, zejména s výraznějším zastoupením listnáčů. Odstupňované zásahy si vyžadují všechny typy antropogenního bezlesí.

Doporučení pro ochranný režim

Les je vůdčím a určujícím ekosystémem zájmového území, který ovlivňuje a někdy i podmiňuje stav jiných, kontaktních ekosystémů, např. rašelinišť (pozn.: po víceméně chtěném rozpadu hřebenových smrčín dochází k vysychání „šumavské tajgy“ výsušnými větry a narušení vodního cyklu a mezoklimatu). Péče o les proto vždy bude, zejména v této centrální části pohorí, kostrou a nejvýznamnějším článkem péče o národní park. Smrčiny, jako klimax klimatický, nehojně zastoupené v nejvyšším stupni v příhraniční oblasti, jsou v úhrnu dosti poznamenány hospodářskými zásahy. Až na nevelké části, mají co do struktury úplnou převahu znaků kulturního lesa. Klimatické lesní klimaxy v nižších vegetačních stupních byly vesměs ovlivněny hospodářskou exploatací lesa. Je samozřejmé, že i zcela kulturní a stejnověkové kultury s vyšším zastoupením buku, nebo přerostlé pastevní pařeziny, významně zvyšují pestrost vegetace, umožňují přežívání doprovodných druhů podrostu a tak jsou potenciálními rezervami pro regeneraci přirozené lesní vegetace. Současný všeobecně nedobrá stav lesů v zájmovém území je celkem znám. **Důležité je hledat cesty k nápravě pro budoucnost, pro niž chybějí předpoklady právní i fyzické.** Ve vztahu k lesním ekosystémům vyplývá naléhavá potřeba účelového hospodaření vč. I. zóny. Jen při dodržení této zásadní podmínky mohou považovat za přijatelné současné vymezení zóny I. na lesním fondu, na němž jsem se spolupodílel.

Velmi povšechně lze zobecnit, že téměř bez zásahu lze ponechat edafické klimaxy - na rašelinných, zamokřených, suťových aj. extrémních stanovištích (pozn. red.: přesto je nutno uvést, že i ta potřebují asistenční péči, takže Správa NP a CHKO každoročně pořádá Den pro rašeliniště, spočívající zejména v zajištění vody pro jejich přežití).

Přijetí odpovídající koncepce péče o lesy by nemuselo být znepokojující, kdyby

- převážná část lesů nebyla středně až silně poškozena,
- byl k dispozici dostatek finančních zdrojů, kvalitních pracovních sil a odpovídající techniky,
- vymizela nedůvěra mezi orgány státní ochrany přírody - MŽP a ostatními subjekty,
- na obou stranách hranice se prováděla stejná koncepce.

Horské louky a pastviny vysoké Šumavy tradičně obhospodařované byly vesměs porosty s nízkou produkcí, avšak druhově velmi pestré, citlivě kopírující pestrout mozaiku přírodních stanovišť na živinami přirozeně chudých půdách krystalinika. **Tato bezlesí v kombinaci s lesnatými plochami vytvářejí soubor geopsychických vjemů: unikátní celek členité krajiny – to je fenomén Šumavy, tak vnímá krajinu její obyvatel i náhodný návštěvník.** Dopustíme-li zánik těchto biotopů, zlikviduje tím v průběhu 2-3 desetiletí desítky jednotek polopřirozené vegetace, přičemž některé z nich mají endemický charakter, ale i ploch

vhodných pro obydlení (což je možná záměr). **Je to ztráta kulturní, srovnatelná s likvidací památek celé časové vrstvy, např. baroka, pro určité území** a především ztráta na reprodukcích se hodnotách živé přírody, potenciálně využitelných k užítku budoucích generací. **Národní parky, vedle svých zásadních funkcí ochranných, musejí také ve vysoké míře poskytovat užitek obyvatelstvu**, nemá-li být soustavně politicky zpochybňována účelnost a nutnost jejich existence. Představa zásadní minimalizace značených letních turistických tras v zájmovém území je absurdní, stejně tak představa vazby vstupu na některé trasy pouze s doprovodem je málo vhodná.“

Poučení z pralesů, marketingová výroba virtuální divočiny

Motto:

Prales nelze jen tak zavést, zdivočení je spíš pokračování kultury jinými způsoby, resp. co se zkulturnilo monokulturou, nedá se jen tak odkulturnit, obvykle nikdy. RNDr. V. Sádlo, CSc.

Vývoj lesa řízený ohleduplně může být pro lesní rostliny a živočichy mnohem, mnohem příznivějším řešením a umožňovat přežití větší druhové rozmanitosti než lesy kulturní či přirozené.

Josef Reichholf, Ekologie středoevropských lesů, 1999

Ještě na počátku 12. století pokrývaly i některé vnitřní části Čech husté pralesy a hraniční hory porůstal neproniknutelný hluboký les. Pouze několik zemských stezek strážných hrady umožňovalo průchod a spojení s ostatním světem. V hlubokých pralesích žila, kromě jelenů, srnců, zubrů / praturů, černé zvěře aj., početná divoká zvěř, jako medvědí, vlci, rysové, divoké kočky a lišky, kteří byli často nebezpeční nejen stádům a domácí drůbeži, ale i člověku a navíc ještě škodily v polních kulturách a také se tam ukrývali nekalí živlové (lapkové a loupežníci). Úbytek přírodních lesů až do 14. století u nás postupoval velmi rychle. Opravdových hodnot přirozených lesů pro člověka si bylo vědomo ve středověku jen málo evropských vládařů, výjimkou byl na tehdejší dobu nesmírně vzdělaný český král Karel IV, který snahu o zachování a ochranu královských lesů a zvěře vložil do zákoníku „Majestas Carolina“. Je možno říci, že naše středověké lesy ze 14.-15.století byly v průběhu více než 500 let téměř celistvě uměle dotvořeny (na dně Břehyňského rybníka u Doks, založeného v l. 1366-1460 se dochovaly bazální části někdejšího autentického pralesa). V 18. století přineslo osvícenství nový postoj lidské společnosti k přírodě, takže zásluhou J. S. Russeaua a dalších romantiků se obrací pozornost vzdělaného světa k přírodě. K nim u nás patřili někteří malíři a poeti např. Julius Mařák (1832-99), Antonín Slavíček (1870-1910), Max Švabinský (1873-1962) aj., pro něž kouzlo lesa, věkovitých stromů a jejich pozoruhodné, často pohádkové tvary a seskupení inspirovaly k tvůrčí činnosti. Romantismem motivované ochránářské hnutí se u nás rozvíjelo od konce 18. století. Snaha uchovat romantickou divokost přírody vedl některé majitele velkostatků k vyhlášení ochrany nad jedinečnými přírodními partiemi, v první řadě pralesů. Tak vnikly první rezervace: 1838 Žofínský prales a Hojná Voda v Novohradských horách, 1858 Boubínský prales na Šumavě, 1869 Zlatěšovice u Hluboké n.V., 1880 Černická obora u Bechyně n.L., 1884 Buky u Vysokého Chvojna na Pardubicku, 1903 Planinské buky v Brdech, 1904 Šerák a Kepník v Hrubém Jeseníku a Labský důl v Krkonoších, 1905 Chynínské buky v Brdech, 1906 Studený vrch na Českokamenicku, 1909 Javořina v Bílých Karpatech, 1911 Černé a Čertovo jezero na Šumavě ...

Miroslav Vyskot a kol.: Československé pralesy, 1981

Rozsáhlá vědecká analýza Dynamika vývoje pralesových lokalit ČR I-III (Vrška T., Šamonil P., Unar P., Hort L., Adam D., Král K., Janík D., Academia Praha 2012), v podstatě sděluje, že **ani historické pralesové lokality nedokáží u nás bez ekosystémové asistence člověka přežít**. Přínos našich historických pralesových lokalit tedy zdaleka nenaplnil proklamované kýžené potřeby zajištění biodiverzity a ekosystémové stability, neboť studie dokládá, že:

- je nezbytné celistvé oplocení pralesových rezervací (k ochraně před nadměrným okusem jelení zvěří) proumožnění přirozené obnovy dřevin
- existence klimaxových společenstev v okolí je podmínkou, že po disturbančním rozpadu nedojde k zániku a degradaci půd do předklimaxových stadií
- porosty, které nesplňují kriteria strukturální diferenciace, druhového zastoupení a genetického původu nelze zařazovat do bezzásahového režimu

- nezbytné je návazné okolní stabilizační ochranné pásmo k tlumení disturbancí (polomy, kůrovec) a tam: provádět výchovu strukturně (tloušťkově i výškově) diferencovaných porostů, realizovat „kotlíky“ buku a jedle a výběrným hospodařením zajišťovat trvalost a stabilitu porostů.

Prosazovaná rozsáhlá až většinová bezzásahovost v současných porostech v NP, ale i CHKO Šumava je tedy naprosto nesmyslná, vzhledem ke skutečnosti, že naprostá většina biotopů chráněné Šumavy je druhotných, zcela nestabilních. **Proto by vůbec neměla být bezzásahovost uváděna** na území chráněné Šumavy, s výjimkou současných pralesových rezervací, avšak i ty, jak bylo výše doloženo, potřebují naši pomoc.

Vznik druhotného lesa přirozenou sukcesí po likvidaci původního amazonského pralesa uvádí *J. Moravec* (hostující profesor v Amazonské univerzitě v Peru) v publikaci *Procházka amazonským pralesem* (který tam podnikl 8 vědeckých výprav): při vybilancování ekologických vazeb za srovnatelných pedologických, hydrologických a klimatických podmínek i za těch nejpříhodnějších podmínek je třeba více než 100 let (a to v optimálním vegetačním tropickém pásmu a za předpokladu, že kolem pozůstal původní prales), ale za zhoršených podmínek (např. pokud je podklad chudý na živiny, půdy byly vymyty vodou nebo okolní pralesy narušeny), probíhá sukcese mnohem pomaleji a odhaduje se, že může trvat až 1000 let!

Překvapivě nové přírodovědecké poznatky dokládají, že podoba celosvětově uctívaných tropických deštných amazonských pralesů (které jsou chráněnou přírodní památkou UNESCO jako Šumava), není pouhým výsledkem „posvátných“ přírodních procesů, ale do značné míry dlouhodobým antropogenním vlivem starých indiánských kultur Inků před mnoha stoletími (před jejich zdecimováním španělskými dobyvateli a zavlečenými chorobami). Jedná se nejen o zachované mohutné staleté „užitečné“ stromy, které obvykle jako přírodně posvátné programově posilovali a **ponechávali jako přírodní zdroje**, např. Ceiba, Cedrela, Dipterix, Ficus, Howea aj. a také, že jimi vytvořené prosvětlené otevřené plochy a umělé mýtiny významně pozitivně podmníly jak bylinnou flóru, tak faunu savců, ptáků aj. živočichů.

Člověk může biodiverzitu ovlivnit příznivě, např. ekologickou selektivní těžbou, nebo u „zkultivovaných biotopů“ doplněním (repatriací) ztracených druhů. Pro zkulturněné středoevropské území Šumavy můžeme považovat za indikování kvality biodiverzity a přírodních hodnot biotopů zejména rozsah škály hmyzu a zčásti i ptáků, neboť to jsou skupiny, které poměrně objektivně a bezprostředně reflektují změny kvalit biotopů (což vychází z poznatků hodnocení přírodního prostředí pro mnoho investičních zájmů).

Objektivní ekologie, která je u nás v současnosti nahrazována krátkozrakou bezzásahovou ideologií, může způsobit zhroucení nestabilních biocenóz na řadě lokalit Šumavy. Vědecká objektivita se zde vytrácí, věda se ideologizuje, ale i politizuje, do značné míry z neznalosti globální situace. Českou ochránářskou schizofrenií je útek k přírodním procesům a módní vyhlašování nedefinované a nezdůvodněné, pokud možno nejrozsáhlejší bezzásahovosti – „my“ si tady hochštaplersky vytvoříme svoji „vědeckou divočinu“, která bude srdcem Evropy. **Pralesní stromy, resp. letité stromy starší než 140 let nebezpečnou rychlostí mizí – zejména disturbancí hřebenových smrčín vynucovanou ideologií bezzásahovosti, avšak tyto patří mezi nejcenější hodnoty**, které bychom prioritně měli chránit. Nejprve k jejich likvidaci docházelo pro zajištění zisku – tedy byly prioritně odtěženy stromy s nejcenějším dřevem (buky, kleny, jedle, vč. tzv. rezonančních smrčků). V současně nastaveném systému ochrany přírody do jisté míry dokážeme chránit lidmi vysazené listnáče, ale méně již ojedinělé zbytky někdejších pralesních porostů Šumavy, zejména smrky, jedle či buky. **Fanatici bezzásahovosti dokázali snadno zlikvidovat pralesní torza a pralesní stromy Šumavy v rámci vize, že současné, převážně kulturní porosty rychle zlikvidujeme a příroda nám místo nich snadno nadělí stabilní přírodní porosty**. Tato ideologie je „metodicky“ zdůvodněna v publikaci *Co vyprávějí šumavské smrčiny (Šantrůčková H., Vrba J., 2010)*: „jsme svědky jevů, které někteří označují za dramatické odlesnění Šumavy. Vidíme odumírat zelené lesy se ztepilými smrky, které jsou symbolem zdraví a věčnosti. Není to spíše tak, že jsou to starci na konci života, kteří se zrodili v naprosto odlišných podmínkách koncem malé doby ledové, nepřípraveni na kyselé deště?“

V Karibiku často dochází k disturbancím tropických, mnohdy pralesových lesů, vzhledem opakovaným hurikánům (Portoriko, Grenada aj.). Díky tomu si pralesní stromy dokázaly vytvořit strategii přežití, např. rozsáhlým vzájemným propletencem kořání různých druhů stromů, z kterého se obnovují (díky rychlé destrukci odumřelé organické hmoty). Řada organismů však zaniká, nebo se populačně blíží zániku, a je obnovována jen díky asistenční lidské pomoci, některé ptačí druhy přelétají na místa za zachovanými potravními možnostmi, přičemž se konstatuje, že i v tomto vegetačně výborném prostředí, pokud by se velké

disturbance opakovaly v intervalu kratším než 50 let, nedokáží se již lesní porosty samovolně obnovit. I přesto, že mangrovy, působící jako vlnolamy, a poskytující ochranu mnoha organismům, nebývají závažně poškozeny, dochází v některých případech k jejich nevratnému zániku. **Pokud však byla dlouhodobá přírodní skladba lesních biotopů významně antropogenně pozměněna, není samovolnými přírodními procesy již možný návrat bez lidské vedoucí asistence.**

Ideologové virtuální šumavské divočiny chtějí pomocí rozsáhlých disturbancí a bezzásahovosti vyrobit ze sekundárních smrkových porostů přírodní les, resp. divočinu, která může být opravdu pouze virtuální, zřejmě z neznalosti problematiky skutečné divočiny. Domnívá se snad někdo, že máme právo takto hazardovat s přírodou a zcela opomíjet potřeby a požadavky našich obyvatel vč. návštěvníků i ekonomiky České republiky? Protagonisté bezzásahovosti nesledují škody, mizení diverzity, interakce, ani problematiku mezidruhových příp. vnitrodruhových vztahů populací rostlin a chování zvířat, které je usměrňováno a modifikováno omezenými možnostmi homogenizovaného prostoru bezzásahové Šumavy. Veškerá pozornost některých přírodovědců a aktivistů je účelově usměrňovaná na otázku smrčín a kůrovce, případně tetřeva.

Divočina ve střední Evropě a hlubinná ekologie

Aby bylo možno zaujmout názor na představy „ekologistů“, fundamentálních ortodoxních ochranářů, „puristických naturistů“ a zastánců hlubinné ekologie, je nutno osvětlit pojem „divočina“. Otcem ideje „divočiny“ byli Aldo Leopold a John Muir. Spojené státy americké byly první zemí na světě, která „divočinu“ definovala zákonem (zákon „The Wilderness Act, Public Law 88-577, 88th Congress, Second Session, September 3, 1964). Pokud tuto definici divočiny zjednodušíme, lze uvést, že **divočina je člověkem nedotčené přírodní území**, mající minimální rozlohu 5000 akrů (tj. cca 2023,5 ha). USA, než v roce 1872 vyhlásily první rezervaci a národní park, stanovily kritérium: jedná se o odlehlé, rozsáhlé území divočiny, které nelze hospodářsky využít ani zemědělsky, ani pro lesní hospodářství, vzhledem k nízké hodnotě porostů a dále, že území je neobyvatelné. Spolu s vyhlášením přírodních parků v USA se přiměřeně rozvíjel fenomén ekoturistiky.

Pavel Reich, člen The Wilderness Society, organizace, která stála u zrodu myšlenky ochrany divočiny, dobrovolný strážce přírody ČR, předseda o.s. FOREST, člen a podporovatel ochranných organizací v USA, Kanadě a Austrálii sděluje: **žádnou lokalitu, nacházející se v ČR, nelze označit za divočinu**. V ČR se jedná jen o malé přírodní lokality typu suťoviska, reliktní bory, rašeliniště apod. Podle něj si však někteří ekologisté ve střední Evropě vysvětlují pojem divočina po svém, přičemž např. veterinář Jaromír Bláha z Hnutí Duha napsal: *Divočinu můžeme začít obnovovat v lese stejně, jako v centru města prostě tím, že vybrané plochy ponecháme svému osudu bez lidských zásahů*. Když se J. Bláha snaží mnoha svými nesmyslnými výroky pošlapat ideje divočiny, jsem tím velmi pobouřen. Je možno tvrdit, že v případě výroků ze strany Hnutí Duha nejde ani tak o nesmysly nebo nedostatek odbornosti a vzdělání, jako o **zneužití pojmu „divočina“** k prosazování ideologií hlubinné ekologie a nebezpečných spiritualit, které jsou spojeny s radikálními směry Greenpeace (P. Reich, 2012). Pojem divočina zneužívají také někteří z vědeckých pracovníků, pracující na státních univerzitách (např. JČU České Budějovice, UK Praha), kteří jsou členy tzv. stínové vědecké rady NP Šumava a byli jejími členy až do roku 2011.

Asi je nutno připomenout, že Šumavu jako lesní krajinu zachránil vynález parního stroje a těžba uhlí, které zastavily těžbu lesů. Dnešní podobě lesů Šumavy nevděčíme brouku, ale dřevorubcům, kteří napadený les po vichřici odstranili a zalesnili. „Na přírodu v původním slova smyslu v nezkrocené podobě již jen ztěžka narazíte, nanejvýš jako na demonstrační objekt v nákladně chráněných rezervacích. Velkoplošně pak už jen v nitru opracované zvalchované krajiny jako na užitnou plochu, která má za úkol přinášet výnos“ (Wulf Kirsten). „Mistrem je lesmistr, nadlesní nebo lesní rada a les vybudoval tak, že by se oprávněně hněval, kdyby člověk okamžitě neviděl, že je to dílo jeho zkušené ruky. Postaral se o světlo, vzduch, výběr stromů, příjezdové cesty“ (Robert Musil, 1880 – 1942). Tyto citáty velmi dobře objasňují, že **v celé daleké Evropě již neexistují žádné původní lesy**, nýbrž narazíme skoro výlučně na výsadby, lesy, které byly vysazeny lesníky a v kterých vládne smrk „chlebovník“ (Scheffler, 2012).

Přesto je veřejnost v současnosti konfrontovaná s názorem pedagogů z JČU v Českých Budějovicích a Centra výzkumu globálních změn Univerzity Karlovy v Praze, dle citace: „*To, co je označováno jako kulturní krajina, je možné na základě příslušného rozhodnutí vytvářet kdekoliv – na libovolném území ... skutečně přírodní krajina s přírodními procesy však může existovat pouze tam, kde jsou k tomu vhodné podmínky ... takových území je ve střední Evropě velmi málo a jedním z nich, navíc snad nejvýznamnějším,*

je právě Šumava“ (Kindlmann, 2012).

Pro srovnání tedy dále uvádíme území relativní divočiny v Evropě - v kapitole Biosférická rezervace.

Demagogičtí ideologové výroby „šumavské divočiny“ pod různými rouškami požadují:

- **bezzásahové působení pouze přírodních procesů**
- **repatriaci či introdukci predátorů**, tj. medvědů, vlků, rysů a vyder, avšak bez jakékoliv kalkulace potravních možností (tj. kořistí), takže zřejmě pro ně jsou na Šumavě udržovány nadměrné stavy vysoké zvěře, přičemž není sledováno jejich rozšiřování do návazného území a škody na chovných stádech hospodářských zvířat, zejména bezbranného mladého dobytka, které není možno ochránit bez vycvičených vhodných plemen psů jako je tomu nutné v územích s predátory
- **další znepřístupňování Šumavy pro obyvatele a návštěvníky**, avšak „potichu“ se jedná o zajištění co nejrozsáhlejší exteriérové experimentální laboratoře pro „vědecké prosazovatele divočiny“. Hlubinná ekologie odmítá antropocentrický názor, kapitalismus, patriarchy a je kritická k celé západní civilizaci, je proti „měkké“ ekologické politice a proti jakékoliv dominanci včetně člověka nad přírodou. Člověk podle této filozofie by měl na Zemi žít s minimálním vlivem na ostatní formy života. Toto mezinárodní hnutí vzniklo v 70. letech v USA jako reakce na stále výraznější zasahování člověka do přírodního prostředí, a protože je v rozporu s oficiální politikou západního světa a uznávaných konzervativních hodnot, ujaly se tohoto hnutí nevládní organizace, které mají výhodu, že mohou působit jakoby nezaujatě a ve jménu občanů. Větší prostor pro uplatnění názorů hlubinné ekologie mají občanské iniciativy v České republice, kde je mladá demokracie a duchovně vyprázdněný prostor pro mladé lidi, přičemž jsou převážně významně dotované.

Zatím jakoby vítězí jednostranně sofistikovaně mediálně hlásaný názor, prosazující idealistickou myšlenku, že *přírodní procesy nám navrátí původní přírodní biotopy* i v kulturních biotopech. **Toto však u významně lidsky ovlivněných biotopů na celém světě nefunguje** a proto je tam zcela nezbytná asistenční lidská biotopová pomoc. **Ideologové bezzásahovosti nesledují a nezvažují tristní světové příklady**, např. přirozeného vývoje území zlikvidovaných někdejších stálezelených lesů středozemní Evropy a jejich následné přeměny na keřovité či polokeřovité macchie a garrigue a nevnímají **ekonomické a sociální dopady**. Trvalé iniciační aktivity bezzásahovosti vyvíjí zejména Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity (profesoři Hana Šantrůčková, Jaroslav Vrba, Karel Prach): ***I bez ohledu na zonaci bychom dali přednost tomu, aby kůrovec zapracoval a zlikvidoval tyto nepřírodní porosty*** a přední aktivista a mluvčí hnutí Duha J. Bláha. Uvedená, nezodpovědně prosazovaná ideologie, za pomoci „mlžení“, příp. zkorumpování či zastrahování, a také sofistikovaného působení nevědomých médií, vede k rozsáhlým škodám. V důsledku nadiktované nečinnosti vč. „rozmarů přírody“ tak vznikají rozsáhlé environmentální, ekonomické a sociální škody a ohrožení trvalé udržitelnosti.

Příklad divočiny Yosemitekého NP

Jeden z nejstarších, nejkrásnějších, nejznámějších a nejvíce zavedených národních parků USA je opravdovou (ne virtuální) divočinou. Přesto se zde praktikuje asistenční přístup k přírodním procesům, zejména disturbancím vč. požárů. Případný požár je úzkostlivě hlídán z vyhlídkových stanic a okamžitě přivoláván asanační vrtulník i požárníci a při nezbytné potřebě jeho zastavení je v případě nutnosti zakládán lokální protipožár. Dokonce je sledováno nenarušování panoramatu. Oproti ideologům bezzásahové Šumavy není zde zájem repatriovat vybité vlky a medvědy, neboť medvědi baribalové (*Ursus americanus eremicus*) způsobovali rozsáhlé škody a každoročně docházelo k několika stovkám konfliktů s návštěvníky parku, neboť se za potravou běžně vloupali jak do kontejnerů na odpady, tak do aut na parkovištích. Naopak tam bylo navraceno stádo ovce tlustorohých (*Ovis canadensis*) k „údržbě“ jedinečných vysokohorských luk. Činnost zdejších menších kočkovitých šelem – pum (*Puma concolor*) je pečlivě telemetricky sledována a monitorována (stačí i na vyšší zvěř, neboť při skoku láme krční obratel). Příkladná je průvodcovská činnost rangerů a návštěvnického centra. V NP se provozuje tisícovka nejstarších žulových horolezeckých výstupů, je zde 13 ATC a množství tábořišť, parkem projíždí bezplatný bus. Tedy ani zde se zdaleka nejedná o ideologické iracionální bezzásahové prosazování přírodních procesů a rozsáhlé omezování přístupu.

Příklad existence predátorů ve skutečné africké divočině v okolí NP Serengeti, na území Keni a Tanzanie

Ve zdejší oblasti, s množstvím národních parků, kde žijí lví smečky, bylo jimi zabito již množství zdejších Masajů, proto jsou zde nově instalovány strážce, které telemetricky sledují jejich pohyby, aby zabránili konfliktu lvů s pastevcí a jejich dobyt看em. Trvale platí: kde zájmy predátora a člověka se střetávají, trpí oba.

Příklad výroby národního parku s využitím přírodních vazeb

Tropické souostroví Seychelských ostrovů, známé unikátní palmou seychelskou (*Lodoicera maldavica*) a obřímí želvami má další pozoruhodnost. Na malém soukromém ostrově Brenden, který byl téměř bez stromů, vysázal jeho majitel téměř 20 tisíc místních stromů a dalších rostlin, čímž získal takovou biodiverzitu, že byl prohlášen za nejmenší národní park světa.

Evropské a světové příklady bezzásahovosti

Motto:

Se samovolnou regulací stavu a vzhledu přírodních lesů můžeme počítat jen zcela výjimečně u porostů označovaných jako pralesy, jež vznikly jen z nepatrně narušeného přírodního lesa, všechny ostatní vyžadují aktivní ochranu a péči, než bude případně umožněna jejich autoregulace – homeostáze. *Prof. M. Vyskot, Dr.Sc.*

Je pravdou, že je obtížné dojít k seriózním výsledkům výzkumu, když srovnání nebo odkazy na zahraniční zkušenosti jsou velmi omezené, neboť v současnosti a blízké minulosti v Evropě nedošlo k tak rozsáhlé disturbační kalamitě. V případě Šumavy jsou však disturbance některými „vědci“ účelově požadovány k „nastartování přírodních procesů“. Přesto **pro ty, kdo chtějí se poučit z minulosti, je dostatek možností ověření si průběhu samovolných přírodních procesů po rozsáhlém narušení – disturbancích (polomech, hmyzích likvidacích či vykácení) nebo dříve hospodářsky využívaných plochách. Po ukončení obhospodařování a ponechání území samovolnému vývoji pomocí přírodních procesů, se prioritně prosazují expanzní a invazní druhy s vysokou validitou, mnohdy i patogeny. V extrémních případech dochází ke vzniku polopouštních až pouštních území a to i ve vegetačně podstatně příznivějších územích než je Šumava, což dokládá několik následujících příkladů:**

- blízké subtropické (mediteránní) Středozeemí bylo původně převážně tvořeno charakteristickými stálezelenými lesy, tj. porosty tvrdolistých dubů (cesmínový, kermesový, korkový aj.), vavřínu, borovic (pinie, borovice přímořská a halebská aj.), cedry, cypřiši, platany, planými olivovníky; následně po jejich vykácení či vypálení (případně přechodném využívání sekundárními kulturami) a posléze „přenechání“ samovolným přírodním procesům, tj. bez asistenční činnosti člověka, nedošlo k obnově přirozených porostů - v optimálním případě, v lokalitách bez erozních dopadů, došlo ve Středozeemí k vývoji nízkých trnitých „polokeřovitých“ porostů garig (garrigue), případě keřovitých porostů makchií (macchií); proto jsou původní lesní porosty lokálně, avšak dlouhodobě opožděně, obnovovány záchrannými výsadbami např. cedrů, borovic (b. halebská, pinie, ale i nevhodná nepůvodní b. Coulterova), dubů (korkový, cesmínový), příp. introdukovanými, expanzivními blahovičníky (*Eucaliptus*) aj. dřevin, neboť byly prioritně káceny dřevinys kvalitním dřevem na lodě a stavby zejména Římany a Benátčany (např. v Chorvatsku – Dinárské hory, Řecku, Krétě, Korfu aj.), čímž bylo „úspěšně“ zlikvidováno genetické centrum cenných dubů – záchranné aktivity **nejsoú však vyvolány „vědeckou koncepcí“ úředníků EU, ale pouze díky osvíceným vizím některých zodpovědných lidí, přestože vegetační struktura zásadně ovlivňuje koloběhy látek, vody a energií, ale i klimatické poměry**
- národní park Doňana (Parque Nacional de Doňana) na jihu Španělska (o rozloze 542,5 km²) je příkladem škodlivých příkazů jednoúčelových ochránců přírodních procesů. Původně se jednalo o rozsáhlou zátoku delty ústí řeky Guadalquivir do Atlantiku, která se postupně vyplňovala několika úrovněmi nánosů bahna, následně se tam vytvořila vnitřní vodní plocha, v dalším vývoji i ta se vyplnila bahnem, a tak podstatou NP se stala bažinná a mokřadní lokalita. V rámci ochrany „posvátných“ přírodních procesů se však chystá tristní závěr této velkolepé přírodní lokality: přesypavé blízké duny písečné pouště Evropy samovolnými přírodními procesy zřejmě tento NP pohltí a pak budeme moci obdivovat jedinečnost přírodou rozsáhle vytváření pouště v Evropě (zatím tam lidé bez průvodce nesmí), přičemž velkým paradoxem je, že před

1100 lety přeměnili Arabové zdejší vyprahlé plochy Katalánska umělými závlahami v úrodné území. Pro doplnění je třeba uvést, že písčité duna „Duna du Pyla“ (dlouhá 3000 m, široká 500 m a vysoká 100 m) se rozšiřuje ve Francii u Biskajského zálivu, kde již pohřbila býv. pobřežní vojenské opevnění, obytné objekty a postupně likviduje blízký les (v Evropě jsou duny tvořeny známými kosami na severu Německa a Pobaltí)

- zvláště „pozitivně“ bezzásahovost přijímají Nizozemci, obyvatelé nízkých ostrovů zejména v Polynésii (např. Maledivy) či přímořské megapole, neboť se střetávají s bezprostředním ohrožováním své bytostné existence přírodními procesy
- opuštěné plantáže v býv. tropických koloniích, např. na Kubě, Myanmar, Srí Lance, které po době více než půl století (po zrušení kolonií) přírodními procesy přechází ve zdivočelé „plantáže“ expanzivních a invazních druhů a patogenů (např. Acacia, Albizzia, některé bambusy, Calotropis gigantea - mudar aj.)
- v tropické Etiopii nedošlo po vymýcení lesů přírodními procesy k jejich obnově, takže jsou zde rozsáhlé erozní projevy, prашné bouře, chlumní porosty, rozšiřující se suché oblasti a návazné hladomor
- klasický srovnatelný příklad je na ostrově Haiti, kde v části Dominikánská republika jsou zachované lesy, zatímco druhá část – vlastní Haiti, kde po likvidaci lesních porostů (pro pálení dřevěného uhlí) nedošlo následně k samovolné přírodní obnově, ale území zpouštělo (byť v klimaticky optimálních tropických podmínkách)
- na Islandu z původních 25 % lesů po vykáčení pozůstalo pouze 1 % lesů, přičemž k jejich přírodní obnově rovněž nedošlo
- v rozsáhlých územích Číny, či v řadě známých lokalit, např. Velikonoční ostrov, Sokotra, Madagaskar, Nová Kaledonie po likvidaci lesa rovněž nepomohly přírodní procesy
- potřebné poučit se i z daleké minulosti – permského vymírání v důsledku výrazného oteplení.

Uváděné skutečnosti, jsou snadno ověřitelné, třeba i z nadzemního snímkování, což však ideologové bezzásahovosti nechťejí vnímat. Český primatolog, výzkumný pracovník a vysokoškolský učitel Stanislav Lhota působící na Borneu / Kalimantanu (kde je příroda zachovalejší než na ostatních ostrovech Indonésie), upozorňuje na rychlé mizení vzácných druhů a prudké snižování biodiverzity zdejších tropických deštných lesů díky deforestaci, vlivem těžby a vypalování primárních a sekundárních pralesů, podcenění ekologických dopadů a nebezpečí desertizace. Přestože místní obyvatelé mají povědomí o ochraně přírody a krajiny srovnatelné s Evropany a legislativa je mnohdy lepší než naše, chybí politická vůle.

Zřejmě v souvislosti s rozsáhlým odtáváním arktického ledu, se ve střední Evropě mění dlouhodobě převažující západní proudění v prospěch značného podílu „afro-arktického“, což přináší extrémizaci počasí.

Klíčové je udržení biodiverzity Šumavy, což je základní cíl druhové ochrany, a v tom má hlavní úlohu **bezlesí**, které však dlouhodobě velmi rychle mizí. V tomto směru chybí na území NP a CHKO Šumava potřebný monitoring ohrožených biotopů, populací a ekosystémů a zejména návazný management. Druhotné bezlesí luk a pastvin vytvořené v průběhu kolonizace Šumavy je základní podmínkou biodiverzity Šumavy (ale i ploch pro osídlení), většina botanických i zoologických hodnot je vázána na blokované bezlesí, tedy na udržení tradičních způsobů obhospodařování, což na Šumavě dlouhodobě chybí, avšak mělo by být podstatou biosférické rezervace UNESCO. Teoretičtí biologové dlouhodobě „přehlížejí“ jak obyvatelé, tak aplikované biology (lesníky, zemědělce, vodohospodáře), což potvrzuje jejich nadřazená nařizující nekomunikovatelnost bez snahy o spolupráci. **Toto vyplývá z nedostatečných zkušeností zemědělské, lesnické a vodohospodářské „údržby“ krajiny a nevyvážené reflexe těchto potřeb.** Proto následně uváděné seznamy organismů a společenstev nejsou samoúčelné, ale dokládají, že většině ohrožených a chráněných organismů na Šumavě nevyhovuje souvislý, téměř monokulturní bezzásahový smrkový les, ale rozvolněná krajina s travnatými porosty a zejména s množstvím ekotonů (resp. okrajů různých biotopů, např. s lesními okraji, světlinami, mýtinami, pasekami), ale i vodními plochami, které poutají největší biodiverzitu. Přírodní bohatství Šumavy, dlouhodobě zajišťované tradičním extenzivním využíváním území, je v rámci uskutečňovaného způsobu ochrany přírody, pod taktovkou teoretických biologů a vysokých úředníků MŽP ČR, zčásti i AOPK a EK likvidováno, přičemž **není potřebné sledován veřejný zájem a trvalá udržitelnost.** Proto skutečné potřeby zachování cenných segmentů přírody mnohdy suplují nadšení „amatéři“ (např. na Nalžovohorsku, Ještědu, Bílých Karpatech ...). Proč uvedené „drobnosti“ v praktické ochraně přírody jsou dlouhodobě opomíjeny? - jednoduše proto, že **pro „fundamentální“**

ochranáře je člověk trvale prezentován pouze jako škůdce, narušitel a nepřítel přírody a všech organismů. Důkaz poskytuje většina novodobých přírodovědeckých publikací a výzkumných závěrů teoretických biologů, kde vyřčený či zamlčený závěr spočívá v potřebě vyloučení člověka z přírody. Při popisu jednotlivých druhů a biotopů je obvykle uváděno, jak člověk cenným druhům a biotopům škodí, téměř nikdy, jak mu může pomoci, příp. jak mu pomáhá. Možno je např. uvést pouze „jemný“ klasický příklad: druh se stává nehojným v důsledku ničení životního prostředí – avšak konkrétně: sukcesním zalesňováním dochází k zániku druhu v území – tedy opravdu za to může člověk, že nedovolil v chráněném území extenzivní obhospodařování, tedy blokování sukcese (zde expanzivním smrkem). **Čím blíže je chráněné území přírodnímu charakteru, tím větší je možnost ochranářsky převážně jen sledovat nenarušování přírodních procesů, čím je vzdálenější, resp. zkulturně, tím více se musíme věnovat vědovému asistenčnímu ekosystémovému přístupu, vycházejícímu z poznání ekologických principů a zákonitostí příslušného společenstva, k podpoře žádoucího vývoje pro zajištění druhové a biotopové ochrany.** Módní, až nábožensky vnímaný pojem „bezzásahovost“, řadou aspektů připomínající období ideologií Lysenkovské biologie, nemá své racionální opodstatnění a proto by neměl být vůbec používán. Nikdy nemůžeme vyloučit potřebu zásahu i ve zcela přírodních lokalitách (příklady je možno uvést řadu). Žel mnozí teoretičtí vědci tento nesmysl chtějí uplatňovat v sekundárních porostech Šumavy, ač pro většinu obyvatel - běžných drobných pěstitelů a chovatelů je „zásahový (intervenční)“ přístup v praxi zcela rutinní (pro přiblížení některým „vědcům“: zkuste říci, že i zcela zdravý člověk se bude vyvíjet a růst zcela bezzásahově). Jako příklad je možno uvést náboženský směr vzniklý na Jamaice – rastafarianismus, jehož prioritou je přirozenost a bezzásahost, takže i tamní zakladatel rockové hudby reggae Bob Marley, jako stoupenec tohoto náboženství, protože neschvaloval zásahy do lidského těla, zemřel ve věku 36 let, neboť odmítal léčbu proti rakovině kůže. Tedy jinak, **pokud bezzásahovost vede k závažnému či trvalému ohrožení, narušení či dokonce k likvidaci předmětu ochrany, pak je zcela nezbytná asistenční ekosystémová péče.** Před „projektem“ přeměny stávajícího biotopu v přírodě blízká společenstva je zcela nezbytné zvážit relativně konstantní veličiny (např. geologii a geomorfologii) a jejich vliv a pokud možno všechny proměnné veličiny (např. půdní substrát, mikroklima, biotop aj.) a jejich ovlivnění atd. **Bezzásahovostí v sekundárních porostech je možno pouze vyrobit jakousi marketingovou „virtuální divočinu“** s velmi omezenou hodnotou přírodních prvků. V žádném zveřejněném výzkumu nelze vysledovat predikované perspektivy bezzásahovosti. Dokonce současná rozsáhlá vědecká publikace sledující řadu let skupinou vědců dynamický vývoj našich pralesových rezervací dokládá, že ani tam zdaleka nevystačíme s bezzásahovostí. **Vyráběná divočina Šumavy v nastoupené vývojové trajektorii přináší pouze upadající chlumní, téměř monokulturní smrkový les,** oproti proklamacím jen mírně věkově, možno říci nepodstatně rozčleněným, lokálně s podrostem expanzivních trav, s vysychajícími rašeliništi a téměř totální likvidací floristicky i entomologicky bohatých pastevních a lučních trvalých travních porostů, při zániku pralesových porostů a většiny chráněných a ohrožených a endemických a reliktních druhů, jež jsou převážně vázány na sekundární bezlesí, avšak s „vyrobenou množárnou“ lignikolního hmyzu a lignikoních hub, lokálně s erozně narušeným substrátem, lokálně s eutrofizací ledovcových jezer z dentritu uhynulých smrků a intoxikovanou vodou jezer hliníkem vyplaveným z půdy.

Dalším aspektem, který stojí za povšimnutí, je **rozdílný přístup ke stupni ochrany přírody** a k celému pojetí tohoto fenoménu v jiných chráněných územích, jako jsou Krušné hory, České Švýcarsko nebo Krkonoše, natož pak zahraničních, kde je aktivní ekosystémová ochrana a bezzásahovost se „nenosí“! Do vrcholových částí KRNAPu ročně zavítá 8 milionů turistů (6 milionů do naší části, 2 miliony do polské části). I zde se vyskytuje kůrovec, ale Správa se snaží s ním aktivně bojovat, podobně s invazními rostlinami, provádí aktivní revitalizaci horských luk šetrným obhospodařováním - navrácením pasoucího se dobytka a sekáčů na ně (podpora projektem Life Corcontica v částce 90 milionů) a turistických ekologických farem. V současnosti v rámci ozdravného projektu zde přehrazují vybrané horské potůčky (zejména rašeliništích lokalitách) retenčními přehrázkami k zadržování vody k zajištění pomalejšího odtoku k ochraně níže položených území před povodněmi. Jeden ze zakladatelů KRNAPu – prof. Fanta jim pomáhá při využití obrovského potenciálu krkonošských lesů při zadržování vody, neboť schopnost rašeliny vázat vodu je mnohonásobně vyšší než u běžné půdy. Zdejší lesy byly nepřirozeně vysušené a dále se vysušují, přičemž tam, kde je smrk oslaben nedostatkem vody, snadněji podléhá kůrovci.

Světová a evropská soustava ochrany přírody a kompatibilita s domácí legislativou

Vyhlášení mezinárodní přírodní biosférické rezervace UNESCO Šumava, ale nevyhlášení její legislativní ochrany MŽP ČR, která by měla sledovat vyvážené zachování kulturní a přírodní krajiny udržením

tradičního extenzivního obhospodařování, je zcela bezprecedentním spekulativním skandálem. Kulturní památky UNESCO v ČR mají velkou publicitu i zahraniční zájem, to ale nelze říci o přírodních památkách – biosférických rezervacích a tak nezodpovězenou otázkou je proč asi a kdo za to může? Zřejmě naoktrojovaná ideologická výroba virtuální divočiny, která je v přímém rozporu s požadavky zachování tradičního extenzivního využívání krajiny.

Řízení evropské soustavy Natura 2000 orgány Evropské komise je byrokraticky konzervativní, což se projevuje nejen na Šumavě, ale i na řadě vznikajících nefunkčních území, proto převážně nebyla přijata odbornou ani širokou veřejností, neboť ji nepokládá za přínosnou. I k drobným změnám hranic EVL, jež vyplývají např. z upřesněných kartografických podkladů, se EK staví odmítavě (třeba změnu v řádu 0,0001 ha požaduje vysvětlit). Pokud dojde ke zhoršení stavu nebo dokonce vymizení předmětu ochrany musí členský stát zjednat nápravu (bez ohledu na finanční nebo technickou náročnost řešení) a výjimečně navrhnout náhradní lokalitu. Přesto pak členskému státu hrozí řízení o porušení práva EU (infringement) příp. spor u Evropského soudního dvora. Podle Směrnice Rady 92/43/EHS z 21.5.1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin se vymezovaly Evropsky významné lokality (EVL, v angl. Sites of Community Importance – SCI), což je nadřazováno státní legislativě. České právo vymezuje pouze evropsky významnou lokalitu, avšak EK odlišuje lokality SCI (Site of Community Importance) zařazené na evropský seznam, jež mají být vyhlášeny jako SAC (Special Area of Conservation) přesně v hranicích původní SCI, dle dokumentu EK Doc Hab 05-06-08. Podle Směrnice č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“, v angl. Special Protection Areas – SPA) byly vyhlášeny tzv. Ptačí oblasti (PO). Soustava Natura 2000 v ČR zatím vymezila 1082 EVL (jejich počet má být rozšiřován při zjištění lokality evropsky sledovaného taxonu či stanoviště a nesmí být snižován) a 41 ptačích oblastí zatím na 14 % území ČR. **Soustava Natura 2000 vylučuje celostní pohled, neboť při požadovaném posuzování impaktu sleduje jen dopady na vlastní předmět ochrany, avšak **nesleduje trvalou udržitelnost**, kterou přijala EU, tedy i vlivy sociální a ekonomické, přičemž záměrně nesleduje ekonomické a politické zájmy. Lokality a území EVL je potřebné převést do naší státní kategorizace ochrany přírody (tak jak to bylo řečeno při jejím zavádění) a tu si republikově řídit. Většina našich odborníků se se strukturou a řízením EVL neztýkala a nepokládá ji za přínosnou.**

Pohled na současnou situaci Šumavy

Motto:

Rezervace a národní parky, jež neberou ohled na potřeby lidí, nemají naději na přežití.

světové zkušenosti

Již víme, odkud se vzala snaha urychleně vyrobit „divočinu“ na Šumavě. **Komerčně vyráběná marketingová „filmová virtuální divočina“ nemá nic společného se skutečnou divočinou a skutečným pralesem.** Je to obdobná imitace, jako vzdálená podoba mnohých masných výrobků vč. šunky, často kupovaná v supermarketu. Jedná se pouze o suchý mrtvý kulturní smrček, v kterém se mnohde přírodně zčásti obnovuje další čistá, téměř stejnověká smrčina, který divočinu může pouze připomínat svou neprostupností. Tato záměrná ideologická záměna, je podvodem tisíciletí. Žel, mediální prostředky, svou neznalostí odborné problematiky a vazbou na investory (SRN), se na tomto podvodu významně podílejí, neboť od doby fašistického ideologa Goebbelse platí, že tisíckrát opakovaná lež se stává pravdou. Jedná se tedy o novodobou trikovou „reality show“, žel skloňovanou medií, pro znuděné měšťáky. Dnes již schází jen dovést další požadované predátory: medvědy a vlky a bezzásahovost rozšířit na převážné území národního parku i CHKO, a pak bude Šumava připravena pro velkou návštěvnost od západního souseda, ideologický úkol bude splněn a budeme moci radostně prohlásit „teď už máme co jsme chtěli“. Každý podvod by měl být po zásluze potrestán – v Česku, jak víme, je to obtížné, zejména při existenci řady „ekologických kmostrů“. Analogické pohledy v TANAPu (SR) a zásadní, dosud neznámé vazby na NPŠ, jsou uvedeny v kapitole H11. Zatím bychom měli umět nazývat věci pravými jmény, tedy se snažit číst krajinu a objevovat utajované pravdy.

Vyhrocená situace v přístupu k ochraně přírody na Šumavě z pohledu vědecké obce zřejmě vyplývá zrůzného profesního přístupu dvou hlavních odborných směrů:

- Aplikovaní biologové a ekologové: lesníci, zemědělci, vodohospodáři se svým racionálním

„inženýrským“ přístupem a zkušenostmi v oboru

- Teoretičtí přírodovědci, specialisté vzdělaní v určité jedné disciplíně (entomologové, mykologové, ornitologové a další), kteří vycházejí z pokusných ploch, experimentů a hypotéz výzkumných projektů, ale i módních „moderních pokrokových“ pocitů.

Zcela však chybí odborníci, zabývající se komplexním vyhodnocením a interdisciplinárními znalostmi, kteří by byli schopní propojit jednotlivé odbornosti a systémově navrhnout nebo alespoň analyzovat krizovou situaci, trendy nebo prognózu nebezpečí prohlubující se kalamity a kolapsu.

Na Šumavě se odehrává zásadní střet teoretických biologů (vč. části entomologů, pro něž usychající stromy jsou rajským světem), navíc ovlivněných tzv. hlubinnou ekologií, versus aplikovaní biologové – lesníci, zemědělci či vodohospodáři, ale i místní obyvatelé a turisté se „selským rozumem“, jež jsou však z praxe znalí přírodních procesů, širších a zpětných vazeb, biologických vývojových cyklů a ekologických principů a zákonitostí. Ideologická skupinka, která za M. Bursíka arogantně „potichu“ naoktrojovala rychlou a bezbřehou bezzásahovou „divočinu“ v kulturních ekosystémech, je zločinným záměrem, přinášejícím rozsáhlé škody. Opomíjí se princip udržitelnosti jak environmentální, tak ekonomické a sociální, ale i demokratické principy, možnost vyjádřit názor a demokraticky se rozhodnout. Zatím je společnost masivně sofistickovaně mediálně (dotačně) přesvědčována o „přínosu“ bezzásahové divočiny (už i KRNAP vidí, že bezzásahovost je nesmysl, oproti asistované ekosystémové pomoci, např. v realitě k invazním a expanzivním taxonům - křídlatky, velkolisté šťovíky aj.). Jedná se o poměrně složitou problematiku, která se dá však pochopit zdravým selským rozumem, nebo zkušenostmi (ne však pocitově – to platí pro nezkušené mladší 50 let).

V rámci nadiktované ideologie bezzásahovosti se neuplatňují jinak proklamované zásady, tj. předběžná opatrnost, závazné posouzení vlivu na životní prostředí (SEA) nejen z environmentálních, ale i z ekonomických a sociologických pohledů či poslední Metodický pokyn odboru environmentálních rizik a ekologických škod pro identifikaci kombinovaných rizik přírodního prostředí (Věstník MŽP č. 8/2012), který je uplatňován pouze externě, ne však interně! Malým příslibem ke zlepšení vazeb člověk a příroda, pro něž původně docházelo k vyhlášení chráněných území, bylo vyjádření bývalého manažerského ministra životního prostředí Tomáše Chalupy v úvodníku 1. čísla časopisu Ochrana přírody v roce 2013: „Často od svých kritiků slyším, že se ministerstvo pod mým vedením odvrací od problematiky ochrany přírody a krajiny. Ve skutečnosti se snažím ustupovat od ideologických hádek a podporovat racionální diskuzi. Představa, že lidé si neváží přírody a chtějí ji zničit, je mylná. Drtivá většina z nich se chce procházet lesem a ne v něm kácet stromy. Ochrana přírody může spočívat v prostém faktu, že lidé si přírody váží a mají k ní pozitivní vztah bez ohledu na případné aktivistické zapojování do různých abstraktních debat. O tom, jak se chovat při kontaktu s volně žijícím živočichem, se děti stále v žádné učebnici nedočkou. A přitom nesprávné chování člověka ke zvířatům je nejčastějším důvodem, proč se o ně musejí záchrané stanice postarat.“

Snad stačí pouze dodat – je tomu tak proto, že lidé jsou z chráněné přírody vylučováni, místo aby ji prožívali, poznávali a uctívali. Zásadní omezování výchovného a vzdělávacího působení Šumavy vylučováním člověka je skutečným zločinem, což se následně zpětně projevuje, např. v citlivém či necitlivém individuálním přístupu k biotopům a biologickým druhům – to se opravdu nedá z knih naučit!

Současná situace v „ochraně přírody“ připomíná válčiště uprostřed Evropy – válečným polem jsou Šumava vč. Bayerische Wald, ale i TANAP (v České republice, Bavorsku a Slovenské republice), přičemž mezi stranami konfliktu byly vykopány hluboké příkopy. Ideologové bezzásahové „divočiny“ využili politické situace k nastartování rozsáhlých disturbačních procesů, pomocí nichž chtějí přírodními procesy instalovat virtuální divočinu v srdci Evropy pod taktovkou vysokých úředníků v Bruselu a ČR. Nevadí, že vyhánění lidí zásadně zamezuje výchovným a osvětovým funkcím, že se zásadně likvidují socio-ekonomické potřeby a trvalý udržitelný rozvoj. Tito ideologové zřejmě vychází z krátkého pohledu v malém prostoru středoevropských území bez moře, tedy jim schází rozsáhlý dálkový i široký pohled. Mnozí přední představitelé hovoří o nesmiřitelnosti dvou pohledů, což je poněkud mrazivé. Zdá se, že tisícileté lidské zkušenosti jsou dehonestovány a z vedoucích ochránářských pozic je preferován jediný ortodoxní ideologicky „správný přírodní“ směr, prakticky bez lidských vlivů.

Ponechání veškeré odumřelé dřevní hmoty na Šumavě je jedním z dokladů avanturismu předáků ideologie bezzásahovosti, neboť:

- význam ležícího tlejícího dřeva pro přírodní obnovu lesa Šumavy je přeceňován, protože pokud dřevo

- zarůstá bylinnou vegetací, ztrácí přirozená obnova konkurenční výhodu - přesto určité množství odumřelého dřeva je možno pokládat za jistý přínos (např. 15-30 m³/ha)
- mrtvé dřevo má nedostatek potřebných biogenních prvků, není tedy pro smrky hnojivem, neboť 95 % objemu tvoří C, H, O, biogenní prvky pouze 3 % (K, N, P, Ca), zbytek tvoří Al, Fe
 - mrtvé dřevo pokryje 40 % povrchu půdy, pod kterým 100 let nic neporooste, avšak za tu dobu by vyrostlo 300 m³ na ha (celkem 5 mil. m³)
 - mrtvé dřevo je příhodné pro rozvoj semenáčků smrku až po časově dlouhém období 10-30 let, neboť ty rostou v mechu a lišejnících na jeho povrchu, avšak kořeny pak bývají obloukovité či chůdovité, které špatně kotví smrky (v pralesích jejich podíl činí do 5 % živých stromů)
 - na ztrouchnivělém dřevě zmlazuje pouze smrk, ne však třebaš žádoucí jedle a buk
 - dřevo napadené hnědou hnilobou je méně příznivé pro další přírodní obnovu lesa (dle dílčích výzkumů - In *Miroslav Svoboda*)
 - obnova dřeva na trouchnivějícím dřevě nastává až za 70-100 let (kdy je plocha ladem)
 - problémem je získání semen po 70-100 letech vzhledem k úhynu celého horního patra po kůrovci, přičemž v případě větrného přenosu semene odjinud nedochází k obnově geneticky autochtonního porostu
 - kolem tlejícího dřeva vyrůstá hustý travní porost, který na slunci rychle usychá podobně jako mrtvé dřevo, takže vzniká potenciálně nebezpečné prostředí pro vznik požárů
 - nebezpečí úrazu, dokonce smrtelného vzrůstá s rozlohou vyráběné „virtuální divočiny“
 - množství odumřelé dřevní hmoty zásadně nepříznivě ovlivňuje kvalitu vody v jednotlivých povodích (výzkum USA ze Skalistých hor)
 - dochází k eutrofizaci glaciálních jezer dusíkem, fosforem z půdy a detritu uhynulých smrků a intoxikaci jezer hliníkem vyplaveným z půdy
 - mohutné suché smrky tvoří nerozložená smutná torza obvykle více než 50 let
 - dochází i vyplavování živin a jejich odnosu vodními toky
 - býv. ředitel NPŠ Ing. Žlábek uplatňoval ponechání 20 % kůrovcového dřeva na místě.

Mrtvé smrkové lesy (stojící stromy) v I. zóně a části II. zón dnes zaujímají 3 miliony m³, které hnijí v době vzrůstajícího nedostatku dřeva i jeho ceny. Toto dřevo, které muselo shnít, je nutné rozsáhle nahrazovat betonem, železem či plasty, se všemi nepříznivými dopady do životního prostředí (v případě uvažovaného rozšíření bezsáhovosti „jen na 35 %“, se nedostatek dřeva zvýší trojnásobně).

Je třeba doufat, že v dalším vývoji Šumavy nakonec přece jen zvítězí zdravý selský rozum. Současně se omlouváme, za někdy poněkud konfrontační až agresivní vyjadřování, které však bylo vybuzeno rozsáhlou arogancí, naoktrojováním řady nevhodných rozhodnutí, neochotou odborné diskuze a dlouhodobě připravovaným, utajovaným a neprojednaným jednostranným řešením. Zde se potvrzuje lidové rčení: „jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá“. Protože ideologové bezsáhovosti pokračují ve své umanutosti, přichází např. následující odezva na internetovém serveru (březen 2013):

Šumava jako experiment "zelených Khmerů", autor Jan Chloupek (internet: Neviditelný pes – převzato)

Není divu, že šumavská apokalypsa je stále předmětem zájmu naší veřejnosti. Zničení přírodní krásy na tak velké ploše je věcí, která nemůže nechat chladným vůbec nikoho. To, co se stalo, je svědectvím nezodpovědného chování ekologických fundamentalistů. Svědectví toho, kdy se úzká skupina lidí zmocní společného – státního - vlastnictví a naloží s ním podle svého "jedině správného názoru".

Šumava se stala experimentem našich zelených Khmerů, kteří v zájmu své ideologie popřeli všechny zásady lesnického hospodaření a zasedli v tomto krásném přírodním koutu naší země zkázu. Využili přitom krátkého účinkování svého příznivce Martina Bursíka na ministerstvu životního prostředí a rozjeli tragickou změnu. Byla zničena práce několika generací lesáků. Počáteční ekologický revoluční jásot byl vystřídán přírodní tragédií a velkou národohospodářskou škodou. Škodou hodně podobnou tomu, co se odehrávala svého času v Číně, v době kulturní revoluce.

Národní park Šumava se rozkládá na ploše 68 000 ha, lesní pozemky tvoří 80 %. V posledních letech ho však potkaly hned dvě velké katastrofy. Nejprve se v roce 2007 staly šumavské lesní porosty obětí řádění

přírodního živlu orkánu Kyrill. V národním parku tehdy popadalo milion kubíků dřeva a další milion kubíků spadl v ostatních částech Šumavy, které jsou zahrnuty do CHKO Šumava. Pak přišel " lidský živel", tehdejší ministr životního prostředí Martin Bursík, který rozhodl nezpracovat v nejvzácnějších částech NP padlé dřevo (odhad nezpracovaného dřeva se blíží 220 tis. kubíků dřeva), nařídil nechat ho ležet ladem a na problém bylo zaděláno. Lýkožrout smrkový, neboli kůrovec, dostal prostor k namnožení na padlém dřevě a aby se mu dařilo ještě lépe, tak se k těmto k polomovým oblastem přiřadily další rozlehlé, větrem nepoškozené plochy smrkové monokultury, kde bylo nařízeno proti kůrovci nezasahovat. Díky převládajícímu proudění vzduchu se kůrovec rychle rozšiřoval do dalších částí české Šumavy. Výsledkem nečinnosti za ředitele Krejčího je 7 tis. ha kůrovcem sežraného lesa (dalších 3 tis. ha holin vzniklo jako asanačních za ředitele Stráského). Na těchto holinách - někde snadněji, někde jen stěží - začínají vegetovat nové stromky. Lidé jsou rádi, když vidí, že příroda má stále potenciál se sama obnovovat. Je to ale taková tichá radost, neboť většina návštěvníků ví nebo alespoň tuší, že se během svého života už nebudou na mnoha místech procházet pod šumavskými velikány, že nebudou využívat jejich stínu, že nebudou nasávat do svých plic ten skvělý produkt starého lesa - pryskyřičný ozón šumavských hvozdů! Tato zničená obrovská plocha uschlého, ale stále stojícího lesa přináší stíněnost a ta je ještě podporována zvláštním tichem, v němž ptačí zpěv nezaslechnete. Datlík tříprstý a datel černý se na suchých pahýlech neuživí, a proto zmizeli. Tetřev hlušec v těchto plochách živoří. Ptactvo zmizelo a nikomu z ochranářů nevádí, že zde byly porušeny podmínky, které vedly k vyhlášení oblasti Natura v roce 2004. Bylo to nutné? ptá se každý normálně uvažující člověk. Proč tolik zmaru?

Snad jenom revolučně skalní ekologové jásají nad novými stromky a s nadšením mluví o zrodu nové Šumavy. "Vidíte, vždyť se nic tak hrozného nestalo, les roste dál!" říkají nám. Je to od nich ale hodně falešný jásos. Něco totiž není v pořádku. Neboť onen původně sledovaný záměr, rychle a lacino změnit nežádoucí smrkovou monokulturu, nenastává. Nenastává vytváření smíšeného lesa, kde by v porostech byly zastoupeny buky, jedle, javory a teprve pak ty nemilované smrky. I když do nejvyšších partií Šumavy smrk bezesporu patří - žádný jiný strom by tam nepřežil. Díky životodárným slunečním paprskům, které oživily napadaná semínka v podrostu, vyrůstá opět na těchto holinách smrková monokultura. Nevítaná monokultura. Monokultura, za kterou ekologové kritizovali naše předky a kterou předkové vysázeli po velké vichřici roku 1870. A vysázeli ji ze sazenic, které sehnali ze všech koutů tehdejší monarchie, a tím vznikl nežádoucí genetický mix. Naši "zelení experti" zapoměli, že není možné, aby bez lidské pomoci vznikla ona žádoucí skladba smíšeného lesa, když tam dvě století smíšený les nebyl. A tak jsme svědky, že díky dogmatu nezasahovat se Šumava stává jednou velkou plantáží vánočních smrčků. Je jasné, že listnáče a jedle musí vysázet člověk. Ironií osudu je toto potvrzeno u pramenů Vltavy, kde potajmu v bezzásahové I. zóně, bylo na příkaz ředitele Krejčího proveden "zásah" v podobě umělé výsadby listnáčů. Byly vysázeny javory, jako důkaz správného názoru, že ke změně skladby lesa dochází přirozeně. Nedochozí. Co člověk zkazil, to musí draze napravit. V současné době se v NP Šumava ročně vysadí 600 000 stromkových sazenic. Většinou jsou to sazenice jedle, buku a javoru.

Výlet k pramenům Vltavy je vůbec zajímavý, i poučný. Uvidíte tam důkaz lidské hlouposti a rozhazování veřejných peněz. Uvidíte tam podél turistických cest uměle zkracované uschlé stromy. Stromy, které jsou za pomoci vysokozdvíhových plošin zhruba v šestimetrové výšce zkracovány na tzv. bavorský způsob. Důvodem této nákladné práce je fakt, že suché stromy můžou ohrozit svým nečekaným pádem turisty na přilehlých chodnících. Laik si řekne: proč se to normálně nepokácí? Klasický pařez by byl nepěkným důkazem lidské činnosti v bezzásahové zóně, a tak toto drahé a komplikované zkracování kmenů má napodobit přirozený zlom starého, uschlého stromu. Není to šílené?! Další "důkazní místo" lidské hlouposti najdeme v oblasti známé pod názvem Ptačí potok. Právě zde došlo k oněm pro média tak vděčným scénám, kdy se odpůrci asanačního kácení přivazovali ke stromům napadeným kůrovcem. Mediálně to bylo prezentováno jako boj proti narušení porostu pralesního typu. Pravdou je to, že tento les byl lesníky vysázen před 60 lety a ničím není zajímavý. Jeho jediný význam spočívá v tom, že byl po dobu pouhých tří let (2008-2010) zahrnut do bezzásahové zóny. Jinak je to běžný les a vše, co tam roste, je dílem lesníka.

Zvláštní kapitolou je loupání stromů napadených kůrovcem. Je to vynucený kompromis se zařatými ochranáři, tedy s ministerstvem ŽP a jejich stromovými přivazovači, kompromis, v kterém se opět proti lidskému rozumu vyhazují státní peníze na nezvyklá asanační opatření pro boj s kůrovcem. Za normálních okolností se všechny kůrovcem napadené stromy vykácely a odvezly. Zde se provádí nákladné zbavování kůry i s kůrovcem ze stojících stromů. Tento způsob má napodobit přirozený děj způsobený kůrovcem. Je to pracný asanační způsob... a také hodně drahý asanační způsob. Odkornění jednoho stromu stojí až 2500 Kč. V případě, že motorové pily pracovníků ruší tetřevy, tak se pily zakázají a cena lidské práce se zvyšuje až na

4500 Kč za oloupaný strom. Celkově bylo vydáno v posledních dvou letech na tento nákladný způsob likvidace kůrovce už 14,5 miliónu Kč. Nedivte se, jde přece o posvátné I. zóny s puncem bezzásahovosti. Tetřev, to je nová "posvátná kráva" Šumavy. Aspoň se to tak může jevit laikovi, který sleduje spor o Šumavu v médiích. Tetřevu se daří vcelku dobře, jeho počty se podle výzkumu zvyšují, jeho současný početní stav na celé Šumavě a v Bavorském lese přesahuje pět stovek jedinců. Tato ptačí vzácnost však slouží "ekoteroristům" jako argumentační klacek proti asanačním zásahům. V očích těchto ochranářů je tetřev to hlavní a nesmí být rušen. Přitom už je všeobecně známo, že stavy tetřeva v NP Šumava především a hlavně ovlivňují predátoři, jako je třeba například kuna, liška, rys anebo někteří dravci. Dojemná péče o tetřeva dává zaniknout faktu, že s uschlými šumavskými stromy po kůrovcové kalamitě se významně snížil počet ptactva a někde zcela zmizely některé druhy ptáků. Zmizely zejména ty, které hnízdily v dutinách starých stromů, anebo ty, které za potravu potřebují hmyz vázaný na živé stromy. Významně byly narušeny podmínky dané pro oblast Natura. Ale to našim "zeleným expertům" nevadí! Boj proti kůrovcové kalamitě vedený za ředitele Stráského se blíží do závěru a dnes už můžeme říci, že byl úspěšný. Kalamita je na ústupu, kůrovec se už masivně nešíří a už také neohrožuje lesy mimo NP Šumava. Co však není na ústupu, mediální pokřik viníků této tisícileté katastrofy. V jednotném šiku nechtějí ani v nejmenším přiznat svůj omyl. Vědí, že nesmí polevit ve svém křiku, neboť ticho z jejich strany by bylo přiznáním. Mají to však marné, neboť dříve či později budou nějakým způsobem souzeni za přírodovědeckou i národohospodářskou škodu způsobenou dogmatismem bezzásahovosti. A pointa? Věřili byste, že tzv. "bezzásahovost", tento často používaný pojem, modla ekologických fundamentalistů, nemá vůbec žádnou oporu v zákoně? Zákonč. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny říká pouze to, že "v I. zóně se používá nejpřísnější režim ochrany". O bezzásahovosti ani slovo.